ἔτος 1. ἀριθ. 7.

ΙΩΝΙΚΗ ΜΕΛΙΣΣΑ.

ΣΜΥΡΝΗ τῇ 29 Δεκεμβρίου 1850.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΙ ΠΑΤΡΙΑΡΧΑΙ.

Ἐκ τινος συγγράμματος τῆς νεωτέρας ἡμῶν Ἐκκλησιαστικῆς Φιλολογίας, τοῦ ὁποίου τὴν ἀνάγνωσιν συνιστῶμεν πᾶσι τοῖς Ὀρθοδόξοις Ἕλλησιν, ἐπιγραφομένου δέ· *Ἱστορικὸς Κατάλογος τῶν πρώτων Ἐπισκόπων καὶ τῶν ἐφεξῆς Πατριαρχῶν τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἁγίας καὶ Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ὑπὸ τοῦ Ἀρχιδιακόνου Ζαχαρίου Ματθᾶ, Ἀνδρίου, ἐν Ναυπλίῳ* 1837, ἐξάγομεν τὰς ἀκολούθους ἀναγκαίας σημειώσεις περὶ τῶν Οἰκουμενικῶν Πατριαρχῶν, τῶν ἐπισκοπευσάντων ἐν Βυζαντίῳ ἀπὸ τοῦ ἔτους 36 μετὰ Χριστόν, [ὅτε ὁ ἀπόστολος Ἀνδρέας, ὁ Πρωτόκλητος, συνέστησε τὴν πρώτην ἐν Βυζαντίῳ Ἐκκλησίαν τῶν πιστῶν κατὰ τὴν Ἀργυριούπολιν (Φουντιουκλί), πρὸς βορρᾶν τοῦ Βυζαντίου καὶ τοῦ Κερατίου κόλπου, ἢ τοῦ Μετώπου ἄκρου (Τοπχανᾶ) κειμένην πολίχνην τοῦ Θρακικοῦ Βοσπόρου], μέχρι τῆς ἐκδόσεως τοῦ εἰρημένου συγγράμματος: Ὁ συγγραφεύς, διαπρέπων ὡς ἱεροκήρυξ, διωρισμένος ἐπὶ τούτῳ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, τιμᾶται ἐν τοῖς ἀρίστοις τῶν κληρικῶν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος κατὰ παιδείαν, εὐφυΐαν, χρηστὴν καὶ ἀρεστὴν συμπεριφορὰν μετὰ πάντων καὶ παντοίαν ἄλλην ἀρετὴν, μαθητὴς γενόμενος καὶ ἄλλων διδασκάλων ἀγαθῶν, καὶ τοῦ διαβοήτου Κοΐρου, οὐχὶ δὲ καὶ ὁμόφρων τούτου. Τὴν δὲ ὕλην τοῦ πονήματος κατέταξε μεθοδικῶς, συλλέξας μετὰ προσοχῆς, ὡς λέγει, ἐκ τῶν προϋπαρχόντων μικροτέρων καὶ συντόμων τοιούτων καταλόγων. Νικηφόρου τοῦ Πατριάρχου, καὶ Φιλίππου καὶ Γεωργίου τῶν Κυπρίων καὶ ἐκ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας τοῦ Μελετίου καὶ ὅθεν ἄλλοθεν ἠδυνήθη, ἐπευχόμενος ὀρθῶς τὸ τελειότερον παρ' ἄλλων λογίων ὁμογενῶν.

Ἐντεῦθεν λοιπὸν, ὡς εἴπομεν, ἀπαρύομεν τὰς ἀκολούθους σημειώσεις περὶ τῶν διαδοχικῶν Ἐπισκόπων καὶ Πατριαρχῶν τοῦ Βυζαντίου κατὰ τὴν χρονικὴν σειρὰν, ἀρχόμενοι ἀπὸ τοῦ πρώτου θεμελιωτοῦ τῆς αὐτόθι Ἐκκλησίας.

Μετὰ Χριστὸν

36. Ἀνδρέας Ἀπόστολος, ὁ Πρωτόκλητος, ἐπανελθὼν ἐκ Σκυθίας.
37. Στάχυς, ὁ ἅγιος, μαθητὴς τοῦ Κυρίου ἡμῶν, συστηθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου, ἀπαίροντος πάλιν εἰς τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου.
53. Ὀνήσιμος, ἐπισκοπεύσας ἔτη 14 κατ' ἄλλους δὲ 16.
67. Πολύκαρπος.
84. Πλούταρχος.
101. Σεδεκίων ἢ Σεδεκίας.
110. Διομένης ἢ Διογένης.
125. Ἐλευθέριος.
132. Φῆλιξ, ὁ ἅγιος.
137. Ἀθηνογένης, ὁ παρὰ Φιλίππῳ τῷ Κυπρίῳ Ἀθηναγόρας.
141. Εὐζώϊος.
157. Λαυρέντιος.
168. Ἀλύπιος.
182. Βερτίναξ.
201. Ὀλυμπιανός.
212. Μάρκος.
225. Κυριακὸς, ἢ κατ' ἄλλους Κυριλλιανός.
241. Καστῆνος ἢ Κηστῆνος, κατ' ἄλλους δὲ Κωνσταντῖνος. Οὗτος ἀνήγειρεν ἐν τῷ Πετρίῳ [συνοικίᾳ τοῦ Βυζαντίου, οὕτω καὶ νῦν

Μετὰ Χριστόν.

ὀνομαζομένη,] ναὸν τῆς ἁγίας Εὐφημίας, τότε μαρτυρησάσης ἐν Χαλκηδόνι. Τὸ ἱερὸν σῶμα τῆς ἁγίας ταύτης σώζεται καὶ νῦν παρὰ τῷ Πατριαρχείῳ

248. Τῖτος ἢ Τράτος, πρὰ δὲ Φιλίππῳ τῷ Κυπρίῳ Τάρατος ὁ Κιτιήτης.

283. Δομετιανὸς ἢ Δομέτιος, κατ' ἄλλους δὲ Δημήτριος, ἀδελφὸς ἢ υἱὸς Πρόβου τοῦ Αὐτοκράτορος.

308. Πρόβος, ὁ ἅγιος.

320. Μητροφάνης, ἄριστος καὶ ἱερὸς ἀνὴρ κατὰ Νικηφόρον τὸν Κάλλιστον, ὁ πρῶτος ὀνομασθεὶς Πατριάρχης. Ἐπὶ τούτου ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος μετέφερεν εἰς τὸ Βυζάντιον τὸν αὐτοκρατορικὸν θρόνον, καὶ συνεκροτήθη ἡ πρώτη Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, ἡ ἐν Νικαίᾳ, κατὰ τοῦ Ἀρείου, εἰς ἣν ὁ Μητροφάνης ὑπέργηρως ὤν, ἔπεμψεν ἀντιπρόσωπον. Ἐπὶ τοῦ Πατριάρχου τούτου εὑρέθη ὁ πανάγιος τοῦ Χριστοῦ τάφος καὶ ὁ τίμιος Σταυρὸς ὑπὸ τῆς ἁγίας Ἑλένης, μητρὸς τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου τῷ 326.

330. Ἀλέξανδρος Ἁ, ἐνάρετος ἐνάρετου Πατριάρχου διάδοχος. Ἐπὶ τούτου ἀπέθανεν ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος καὶ ἐβασίλευσεν ὁ υἱὸς αὐτοῦ Κωνστάντιος.

353 Παῦλος Ἁ, ὁ Ὁμολογητής, τὴν πατρίδα Θεσσαλονικεύς, ἀνὴρ ἁγιώτατος, ἐκθρονισθεὶς ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Κωνσταντίου, ἀρειανίζοντος.

• Εὐσέβιος, πρώην Νικομηδείας μητροπολίτης, λόγιος μὲν καὶ δραστήριος, ἄστατος δὲ καὶ ταραξίας, καὶ ζηλωτὴς τῆς τῶν Ἀρειανῶν αἱρέσεως, καὶ διὰ τοῦτο προβιβασθεὶς εἰς τὴν Πατριαρχείαν ὑπὸ τοῦ ὁμόφρονος αὐτοκράτορος.

355. Παῦλος ὁ Ὁμολογητής, τὸ δεύτερον, ἐκθρονισθεὶς αὖθις μετ' ὀλίγον κατὰ θέλησιν τοῦ Κωνσταντίου χάριν τῶν Ἀρειανῶν.

• Μακεδόνιος, κατηγορούμενος ἐπὶ Ἀρειανισμῷ, καὶ ἐκθρονισθεὶς ὑπὸ τοῦ λαοῦ.

• Παῦλος ὁ Ὁμολογητής, τὸ γ', ἐκθρονισθεὶς μετ' ὀλίγον ἐκ νέου ὑπὸ τοῦ Κωνσταντίου καὶ ἐξορισθεὶς εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ πατρίδα Θεσσαλονίκην.

• Μακεδόνιος, τὸ β', ἐκθρονισθεὶς αὖθις κατὰ συνέπειαν τῆς ἐν Σαρδικῇ συγκροτηθείσης Τοπικῆς Συνόδου.

356. Παῦλος ὁ Ὁμολογητής, τὸ δ', ἐκθρονισθεὶς μετὰ 3 ἔτη ὑπὸ τοῦ Κωνσταντίου καὶ ἐξορισθεὶς εἰς τὴν Καππαδοκίαν.

359. Μακεδόνιος, τὸ γ'. Ἀλλὰ διὰ τοῦτον γίνεται σφαγὴ τοῦ λαοῦ, καὶ ἐκθρονίζεται ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος.

360. Εὐδόξιος, πρώην Ἀντιοχείας, ἀρειανίζων. Τοῦτον ὁ ἱερὸς Θεοδώρητος ὀνομάζει κάκιστον λυμαινόμενον τὸν ἀμπελῶνα τοῦ Χριστοῦ. Ἐπὶ τούτου ἀπέθανεν ὁ Κωνσταντῖνος καὶ ἀνηγορεύθη αὐτοκράτωρ ὁ Ἰουλιανός.

371. Εὐάγριος, ἐκθρονισθεὶς μετ' ὀλίγον ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Οὐάλεντος καὶ ἐξορισθεὶς εἰς Βιζύην, πόλιν τῆς Θρᾴκης.

• Δημόφιλος, ἀρειανίζων, εὐνοούμενος τοῦ αὐτοκράτορος.

379. Γρηγόριος Ἁ, ὁ ἐκ Ναζιανζοῦ, πόλεως Καππαδοκικῆς, πρώην Ἐπίσκοπος Σασίμων, ἄλλης πολίχνης ἐν Καππαδοκίᾳ. Ἀνὴρ μέγας καὶ πολὺς κατὰ τὴν θείαν καὶ τὴν ἀνθρωπίνην σοφίαν, καὶ ἀμέμπτου χαρακτῆρος. Ἦλθεν εἰς τὸ Βυζάντιον κατὰ παρακίνησιν τοῦ Μεγάλου Βασιλείου καὶ ἄλλων ὑπερμάχων τῆς Ὀρθοδοξίας, καὶ εἶπε καὶ συνέγραψε πολλὰ κατὰ τῶν αἱρετικῶν. Ἐκεῖ ἐνεθρονίσθη ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Θεοδοσίου τοῦ Μεγάλου κοινῇ γνώμῃ τοῦ λαοῦ καὶ μετά τινα ἔτη παραιτεῖται. Ἐπὶ τῆς Πατριαρχείας τούτου ἐγένετο ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει δευτέρα Οἰκουμενικὴ Σύνοδος κατὰ πρόσκλησιν τοῦ αὐτοκράτορος. Σημειωτέον ἐνταῦθα ἐμπαρόδως, ὅτι οὔτε οἱ μεγάλοι αὐτοκράτορες Κωνσταντῖνος καὶ Θεοδόσιος, κύριοι μάλιστα ὄντες τῆς Ἰταλίας, οὔτε οἱ μεγάλοι Πατριάρχαι τῆς Κωνσταντινουπόλεως Μητροφάνης καὶ Γρηγόριος εἶχον χρείαν τῆς γνώμης καὶ συναινέσεως τοῦ Ῥώμης Ἐπισκόπου, ἵνα συγκαλέσωσι τὰς Συνόδους ταύτας, καὶ ὅμως τοῦτο ἀξιοῦσιν οἱ Πάπαι σοφιστικῶς, λέγοντες, ὅτι ἄνευ τοῦ κύρους αὐτῶν Σύνοδος, οὔτε γίνεται οὔτ' ἐγένετο, ἐπαιρόμενοι ἁπλῶς καὶ μόνον εἰς τὸ πλαιὸν ἀξίωμα τῆς Εἰδωλολατρικῆς Ῥώμης, καὶ προτιμῶντες αὐτὸ ἀνοσίως ὑπερ τὸ τοῦ Βυζαντίου, τῆς πρώτης καὶ φυσικῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ βασιλευούσης, συστηθείσης ὑπὸ τοῦ πρώτου καὶ μεγίστου καὶ ἁγιωτάτου τῶν Χριστιανῶν αὐτοκρατόρων.

381. Νεκτάριος, ὁ ἐκ Ταρσοῦ τῆς Κιλικίας, ἀνὴρ ἅγιος, συμπατριώτης καὶ ὁμώνυμος τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, πρώην ἔπαρχος Βυζαντίου, καὶ συγγραφεύς.

391. Ἰωάννης Ἁ, ὁ Χρυσόστομος, Ἀντιοχεύς, υἱὸς Σεκούνδου καὶ Ἀνθούσης, μαθητὴς τοῦ ῥήτορος Λιβανίου καὶ τοῦ φιλοσόφου Ἀνδραγαθίου, γεννηθεὶς ἐν Εἰδωλολατρείᾳ, καὶ διδαχθεὶς τὴν Χριστιανικὴν πίστιν ὑπὸ τοῦ Μελετίου, Ἐπισκόπου Ἀντιοχείας, καὶ τῶν μακαρίων πατέρων Εὐαγρίου, Καρτερίου καὶ Διοδώρου, Ἐπισκόπου τῆς Ταρσοῦ. Ὑπέρμαχος ὢν τῆς ἀληθείας ἀτρόμητος καὶ ἐξελέγχων πᾶσαν κακίαν, κατεδιώχθη ὑπὸ τῆς βασιλίσσης Εὐδοξίας καὶ δὶς ἐξορισθεὶς ἐν Κικκουστῷ τῆς Καππαδοκίας. Τὸ δὲ σῶμα αὐτοῦ κομισθὲν εἰς τὸ Βυζάντιον μετέπειτα, ἐνταφιάσθη μεγαλοπρεπῶς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, ἐπὶ Ἀρκαδίου Αὐτοκράτορος. Συμπράκτορες τῆς καταδιώξεως ἐγένοντο καὶ ὁ ἅγιος Ἐπιφάνιος Ἐπίσκοπος Κύπρου, καὶ Θεόφιλος ὁ Ἀλεξανδρείας Πατριάρχης, μεταγνόντες ἔπειτα. Τοσαύτη ἡ δυσκολία περὶ τὴν τῆς ἀληθείας διάγνωσιν! Ὁ Χρυσόστομος τιμᾶται ἐν τοῖς πρώτοις ἁγίοις πατράσι καὶ συγγραφεῦσι τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ μελίῤῥητοι αὐτοῦ λόγοι καὶ τὰ σοφώτατα εἰς τὴν θείαν Γραφὴν ὑπομνήματα εἰσὶ πασίγνωστα.

Μετὰ Χριστόν.

404. Ἀρσάκιος, ἀδελφὸς τοῦ Πατριάρχου Νεκταρίου, γέρων καὶ ἐνάρετος ἀνήρ.

406. Ἀττικός, ἐκ Σεβαστείας, πόλεως Καππαδοκικῆς, ἀνὴρ σοφὸς καὶ ἐνάρετος. Ἐπὶ τούτου ἀπέθανεν ὁ αὐτοκράτωρ Ἀρκάδιος, καταλιπὼν διάδοχον τὸν υἱὸν Θεοδόσιον τὸν Μικρὸν ἢ Νεώτερον ἐπιλεγόμενον.

425. Σισίννιος Ἁ, ἱερὸς ἀνήρ.

428. Νεστόριος ὁ Αἱρετικός, ἐκθρονισθεὶς διὰ τοῦτο καὶ ἐξορισθεὶς, ἀνὴρ εὔλαλος μὲν, ἀπαίδευτος δὲ καὶ δυσσεβὴς τὴν ψυχήν. Κατ' αὐτοῦ συνεκροτήθη ἡ Γ'. Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, ἡ ἐν Ἐφέσῳ.

431. Μαξιμιανός.

434. Πρόκλος, ὁ ἁγιώτατος καὶ περικλεέστατος ἐπὶ παιδείᾳ καὶ ἀρετῇ, μαθητὴς καὶ ὑπογραφεὺς τοῦ Χρυσοστόμου, πρώην Κυζίκου Ἐπίσκοπος καὶ συγγραφεύς.

446. Φλαβιανός, ὁ μακάριος, γονευθεὶς ὑπὸ τῶν Μονοφυσιτῶν αἱρετικῶν.

449. Ἀνατόλιος, ἀνὴρ θεοφιλὴς, εἰς ὃν ἀποδίδονται τὰ Ἀνατολικὰ ἐπιγραφόμενα γλυκύτατα μελῳδήματα καὶ τὰ Ἀναστάσιμα Τροπάρια. Ἐπὶ τούτου ἀπέθανεν ὁ αὐτοκράτωρ Θεοδόσιος ὁ Μικρὸς καὶ ἐνθρονίσθη ὁ Μαρκιανός, μετὰ δὲ τὸν Μαρκιανὸν ὑπ' αὐτοῦ στερθεὶς αὐτοκράτωρ Λέων ὁ Θρᾴξ. Ἐπ' αὐτοῦ συνεκροτήθη ἐν Χαλκηδόνι ἡ τοῦ αἱρετικοῦ Εὐτυχῆ καὶ Διόσκουρον καθελοῦσα Δ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος.

458. Γεννάδιος ὁ Ἁ, γνάφας κατὰ τῶν ἐν Γαλατίᾳ Σιμωνιακῶν αἱρετικῶν καὶ προεδρεύσας τὴν ἐπὶ τούτῳ ἐν Κωνσταντινουπόλει γενομένην Τοπικὴν Σύνοδον.

471. Ἀκάκιος, ἀνὴρ αἰδέσιμος καὶ φιλανθρωπότατος. Ἐπὶ τούτου ἀποθανόντα τὸν αὐτοκράτορα Λέοντα τὸν Θρᾴκα, διαδέχεται Λέων ὁ Ζήνωνος υἱὸς, καὶ τούτον ὁ πατὴρ Ζήνων καὶ τὸν Ζήνωνα ἐκθρονισθέντα ὁ ἀπαγχονίσας Βασιλίσκος, καὶ τούτον ἐκβληθέντα τοῦ θρόνου ὁ Ζήνων τὸ δεύτερον.

492. Φλαβίτας ἢ Φραβίτας κατὰ Μελέτιον, κατ' ἄλλους δὲ Φλαβιανός. Αἱρετικὸς, ἄσημος καὶ ὀλιγοχρόνιος, πατριαρχεύσας τέσσαρας ἢ τρεῖς μῆνας μόνους μῆνας. Ἐπὶ τούτου ἀποθανόντα τὸν αὐτοκράτορα Ζήνωνα διεδέχθη Ἀναστάσιος Δίκορος ὁ Δυῤῥαχηνὸς, ἤτοι ἐκ Δυῤῥαχίου, [τῆς παλαιᾶς Ἐπιδάμνου, ἀποικίας τῶν Κερκυραίων κατὰ Θουκυδίδην], πόλεως ἀξιολόγου τῆς ἄνω Μακεδονίας.

492. Εὐφήμιος ὁ ἐξ εὐχαΐτων, [τῆς καὶ Εὐκαΐτας, πόλεως ἐν Γαλατίᾳ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, λεγομένης κοινότερον Ἐρλεὲμ κατὰ Μελέτιον], ἐκθρονισθεὶς καὶ ἐξορισθεὶς ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος, ὑποκινουμένου ὑπὸ τῶν αἱρετικῶν Εὐτυχιανῶν.

496. Μακεδόνιος Β', ὁ θαυμάσιος καὶ ὀρθοδοξώτατος. Ἐκθρονισθεὶς καὶ οὗτος καὶ ἐξορισθεὶς πρῶτον εἰς Χαλκηδόνα καὶ ἔπειτα εἰς Εὐχαΐτα ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ αὐτοκράτορος.

511. Τιμόθεος Ἁ, ἀνὴρ παράφορος καὶ ὀμόφρων τοῦ αὐτοκράτορος, κακοποιήσας τὴν Ἐκκλησίαν. Ἐπὶ τούτου ἀπέθανε κεραυνωθεὶς ὁ αὐτοκράτωρ, ἐπονομασθεὶς Δίκορος, διότι εἶχε τὴν μίαν κόρην τοῦ ὀφθαλμοῦ γλαυκὴν, τὴν δὲ ἄλλην μέλαιναν. Διεδέχθη δὲ αὐτὸν Ἰουστῖνος ὁ Θρᾴξ, ὅτε ἀπέθανε καὶ ὁ Τιμόθεος.

517. Ἰωάννης Β', Καππαδόκης, ἀνὴρ σοφὸς καὶ εὐσεβής. Ἐπὶ τούτου πρώτου ἐδόθη τοῖς Πατριάρχαις τοῦ Βυζαντίου τὸ πολύζηλον ἐπίθετον Οἰκουμενικός.

520. Ἐπιφάνιος, ὁ ἱερώτατος καὶ διδακτικώτατος, γράψας πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ διάταγμα Ἑλληνιστὶ κατὰ Σευήρου καὶ Πέτρου τῶν αἱρετικῶν, σωζόμενον ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Ε' Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Ἐπὶ τούτου ἀποθανόντα τὸν αὐτοκράτορα Ἰουστῖνον διεδέχθη ὁ ἐξ ἀδελφῆς ἀνεψιὸς αὐτοῦ Ἰουστινιανὸς Ἁ.

535. Ἄνθιμος, πρώην Τραπεζοῦντος Ἐπίσκοπος, Σευηριστὴς τὴν αἵρεσιν ἐν κρυπτῷ, πατριαρχεύσας σπουδῇ καὶ συνεργείᾳ Θεοδώρας, συζύγου τοῦ αὐτοκράτορος, γυναικὸς φιλοδόξου καὶ φιλοπράγμονος. Ἐξελεγχθεὶς δὲ αἱρετικὸς, καθηρέθη ὑπὸ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει συνελθούσης τῷ 536 Τοπικῆς Συνόδου, καὶ ἀκολούθως ἐξορίσθη ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος.

537. Μηνᾶς, λόγιος ἀνὴρ καὶ τῆς εὐσεβείας ζηλωτής. Ἐπὶ τούτου ἐγκαινιάσθη τελειωθεὶς ὁ θαυμαστὸς ναὸς τῆς Ἁγίας Σοφίας, κτισθεὶς ὑπὸ Ἀνθεμίου τοῦ Τραλλιανοῦ, περιφήμου ἀρχιτέκτονος (α) ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ αὐτοκράτορος, ὡς

(α). Αἱ Τράλλεις, πατρὶς τοῦ ἀρχιτέκτονος τούτου, ὡς καὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ Τραλλιανοῦ, περιφήμου ἰατροῦ συγχρόνου, καὶ ἄλλων ἐνδόξων ἀνδρῶν, εἶναι πόλις τῆς Ἀσίας, ἀκμάσασα μάλιστα ἐπὶ τῶν ἡμετέρων αὐτοκρατόρων διὰ τῆς ἐμπορίας καὶ τῶν γραμμάτων, κειμένη δὲ παρὰ τὸν Εὔδωνον ποταμὸν καὶ τὴν λιμνίδα Ἀνθεμουσίαν καὶ ἔχουσα σχῆμα τραπεζοειδὲς ἐπὶ λόφου. Λέγεται Ὀλωμανιστὶ Ἀϊδίνι, κατοικουμένη ὑπὸ 500 περίπου Γραικικῶν οἰκογενειῶν.

Μετὰ Χριστόν.

εἶναι πασίγνωστον. Τὸν Μηνᾶν τοῦτον, ὡς καὶ τὸν προκάτοχον αὐτοῦ Ἀνθίμον, καὶ τὸν τούτου Ἐπιφάνιον ὠνόμασεν ὁ Ἰουστινιανὸς Οἰκουμενικοὺς Πατριάρχας, ὡς ὁ πρὸ τούτου πολαιότερος αὐτοκράτωρ Θεοδόσιος ὁ Νέος εἶπε τὸν Χρυσόστομον οἰκουμενικὸν διδάσκαλον.

552. Εὐτύχιος ὁ ἱερώτατος. Ἐπὶ τούτου τῷ 553 συνεκροτήθη ἐν Κωνσταντινουπόλει ἡ ἁγία καὶ Οἰκουμενικὴ Ε΄ Σύνοδος ὑπὸ Ἰουστινιανοῦ αὐτοκράτορος, κατὰ προσταγὴν τοῦ ὁποίου ἦλθεν ἐκεῖ καὶ Βιγίλιος ὁ Πάπας Ῥώμης, ἀνὴρ φιλόδοξος καὶ ἀσυνείδητος μέχρις ἀναισχυντίας, ὁ πρῶτος γενόμενος αἴτιος τοῦ σχίσματος τῆς Δύσεως ἀπὸ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας διὰ σκοποὺς κοσμικούς, ἀνιέρους. Τοῦτον, ἐπιβάντα παρανόμως εἰς τὴν ἐπισκοπὴν τῆς Ῥώμης, ὀνομάζει λύκον, λῃστὴν, ψευδεπίσκοπον ἀντίχριστον ὁ Βαρώνιος, Λατῖνος συγγραφεύς. Ποῖον ἄλλο ἐκφραστικώτερον ἐπίθετον ἀπέμεινε διὰ τοὺς μετὰ ταῦτα Πάπας, τῶν ὁποίων ἡ τυραννικὴ φιλοδοξία κορυφωθεῖσα, ἐπέφερε τοσαῦτα δεινὰ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ; Τὸν Πατριάρχην Εὐτύχιον ἐκθρονίσας ὁ αὐτοκράτωρ, ὑποκινούμενος ὑπὸ τῶν αἱρετικῶν Ἀφθαρτοδοκητῶν, ἐξώρισεν εἰς τὴν Ἀμάσειαν, πόλιν τῆς Καππαδοκίας [α].

565. Ἰωάννης Γ΄, ὁ ἀπὸ Σχολαστικῶν [Δικηγόρων], Ἀντιοχεὺς, ἀνὴρ ἐπίσημος ἐπ' ἀρετῇ καὶ παιδείᾳ. Τούτου σώζεται ἡ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Κανόνων Συλλογὴ καὶ ἄλλος Νομοκάνων, περιέχων παρὰ τοὺς Ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας καὶ τὰς τούτοις συμφωνούσας διατάξεις τῶν ἡμετέρων Αὐτοκρατόρων. Ἐπὶ τούτου ἀπέθανεν ὁ Ἰουστινιανὸς, διάδοχον καταλιπὼν τὸν ἀδελφιδοῦν Ἰουστῖνον Β΄, τὸν Νεώτερον, τῷ 556. Ὁ δὲ μακάριος Ἰωάννης, ποιμάνας θεοφιλῶς, ἐτελεύτησε πατριαρχεύων.

577. Εὐτύχιος τὸ β΄, ἀνακληθεὶς ἀπὸ τῆς ἐξορίας, ἐπατριάρχευσε λαμπρῶς ἄλλα 4 καὶ ἥμισυ ἔτη καὶ οὕτω μετέβη εἰς τὰς Οὐρανίους μονὰς τῇ 6 Ἀπριλλίου, ὅτε γεραίρει τὴν μνήμην αὐτοῦ ἡ Ἐκκλησία. Ἐπὶ τούτου ἀποθανόντα τὸν αὐτοκράτορα Ἰουστῖνον Β΄ διεδέχθη Τιβέριος ὁ Θρᾷξ.

582. Ἰωάννης Δ΄, ὁ Νηστευτὴς, τὴν πατρίδα Καππαδόκης, ἀνὴρ ὅσιος, ἐγκρατὴς, λίαν φιλόπτωχος, καὶ πεπαιδευμένος. Οὗτος συνέγραψε τὸ Κανονικὸν ἢ Κανονάριον, [Σύνταγμα περιέχον κανόνας πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν ἐξομολογουμένων] καὶ ἄλλα. Ἐπὶ τούτου θανόντα τὸν αὐτοκράτορα Τιβέριον τὸν Θρᾷκα διεδέχθη Μαυρίκιος ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ, στρατηγὸς Καππαδόκης ἀξιόλογος, καὶ βασιλεὺς ἀγαθὸς μὲν, ἀλλὰ κυριευμένος ὑπὸ φιλαργυρίας, ἐξ ἧς πολλὰ ἐβλάβη καὶ τέλος ἀπώλετο. Ἐπὶ τοῦ Πατριάρχου τούτου (τῷ 586) ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει Πενθέκτη λεγομένη Σύνοδος, ἐπεκύρωσε τὸ φιλονεικούμενον ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου τῆς Ῥώμης ἐπίθετον Οἰκουμενικὸς, ἀποδοθὲν εὐλόγως αὐτῷ διὰ τὸ ἀξίωμα τῆς βασιλευούσης τῶν πόλεων, ἐπίθετον ἀναγκαῖον καὶ ἄλλως ὡς ἀντιτείχισμα κατὰ τοῦ τύφου τῶν τῆς Ῥώμης Ἐπισκόπων, ἐπικυρωθὲν νομίμως ὑπὸ τῶν αὐτοκρατόρων, καὶ μὴ ἀλλοιοῦν μηδὲ παραβλάπτον κατ' οὐδὲν τὴν κανονικὴν τῆς Ἐκκλησίας διοίκησιν. Ὁ δὲ τίτλος οὗτος χρήσιμος οὐ μόνον πρὸς περιστολὴν τῆς Παπικῆς φιλοδοξίας, ἀλλὰ καὶ πρὸς συντήρησιν τῆς Ὀρθοδοξίας ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, δὲν ἥρμοζεν ἀναμφιβόλως ἄλλοῦ, εἰμὴ εἰς τὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχην διὰ λόγους αὐτοσαφεῖς. Κατὰ τὴν ἔννοιαν ταύτην ἀπεφάνθη ἔκτοτε, ὡς γνωστὸν, ὁ δίκαιος αὐτοκράτωρ Μαυρίκιος γράφων πρὸς τὸν τότε Πάπαν φιλοτάραχον Γρηγόριον, καὶ νουθετῶν αὐτὸν, ἵνα μὴ ταράττηται διὰ τὴν ἐτωνυμίαν ταύτην, διδομένην ὡς καλλιστεῖον τιμῆς δικαίας καὶ πρεπούσης τῷ Πατριάρχῃ τῆς βασιλευούσης τῶν πόλεων τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τῆς Οἰκουμένης. Πάντες οἱ σύγχρονοι Πατριάρχαι τῆς Θεοδέγμονος Ἀνατολῆς ἐπεκύρωσαν τὴν ἐπωνυμίαν ταύτην, καίτοι παροξυνόμενοι κατ' αὐτῆς ὑπὸ τοῦ εἰρημένου Πάπα Γρηγορίου, ὅστις εἶχε κατὰ νοῦν τὴν πρὸ πολλοῦ πεσοῦσαν εἰδωλολατρικὴν τῆς Ῥώμης μονοκρατορίαν. Τὸν μακάριον τοῦτον Πατριάρχην, ποιμάναντα τὴν Ἐκκλησίαν θεοφιλῶς 13 ἔτη, καὶ ἐκδημήσαντα ὁσίως πρὸς Κύριον, ἐκληρονόμησεν αὐτὸς ὁ αὐτοκράτωρ Μαυρίκιος, λαβὼν πᾶσαν τὴν περιουσίαν αὐτοῦ, δηλαδὴ τὸ ῥάσον καὶ κλίνην ἄστρωτον, ἐφ' ἧς ἐπανεπαύετο χάριν εὐλαβείας ὁ εὐσεβὴς βασιλεύς.

[Κατόπιν.]

[α] Ἡ Ἀμάσεια, πατρὶς τοῦ Στράβωνος, κειμένη παρὰ τὸν Σκύλλακα ποταμὸν, χυνόμενον εἰς τὸν Ἴριν [Γεσίλ ἑρμὰκ], ἄλλον μεγαλήτερον ποταμὸν, σώζει τὸ παλαιὸν ὄνομα καὶ κατοικεῖται ὑπὸ 300 περίπου Γραικικῶν οἰκογενειῶν.

ΦΙΛΙΠΠΟΥΠΟΛΙΣ.

Ἡ Θρᾴκη, χώρα μεγάλη, ἔχουσα τὄνομα κατὰ Στέφανον ἀπὸ τῆς τραχείας φωνῆς τῶν ἐνοικούντων, ἡ ἀπὸ Θείρα, υἱοῦ τοῦ Ἰάφεθ κατὰ τὴν Ἰώσηππον, ἐκτεινομένη δὲ πρὸς ἄρκτον μέχρι τοῦ ποταμοῦ Ἴστρου (Δουναβέως) κατὰ τοὺς ἀρχαιοτέρους τῶν παλαιῶν γεωγράφων, [καὶ ἑπομένως συμπεριλαμβάνουσα τὴν μετέπειτα ὀνομασθεῖσαν διαδοχικῶς Γετικὴν, Τριβαλλίαν, Μοισίαν, Βουλγαρίαν], ὡριζετο διὰ τοῦ Παγγαίου ὄρους κατά τινας συγγραφεῖς, ἢ διὰ τοῦ Νέστου (Καραστοῦ) κατ' ἄλλους ἀπὸ τῆς Μακεδονίας πρὸς δυσμὰς, περικλυζομένη ὑπὸ θαλάσσης κατὰ τὰς δύω πλευρὰς, τὴν μεσημβρινὴν καὶ τὴν ἀνατολικὴν, ὅπου αἱ παλαιαὶ πόλεις Ἄβδηρα (κατὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Νέστου), Μαρώνεια, Αἶνος, καὶ ἡ Θρᾳκικὴ λεγομένη Χερσόννησος κατὰ τὸν Ἑλλήσποντον καὶ ἡ Καλλίπολις καὶ Ἡράκλεια καὶ Συληβρία καὶ ἄλλαι κατὰ τὴν Προποντίδα, καὶ τὸ Βυζάντιον κατὰ τὸν Βόσπορον, καὶ Μήδεια, Σωζόπολις, Ἀγχίαλος, Μεσημβρία, Ὀδυσσόπολις, Τόμις, Κάλατις, Ἰστρόπολις καὶ ἄλλαι πολλαὶ πόλεις καὶ πολίχνια κατὰ τὸν Εὔξεινον Πόντον; ἄποικοι αἱ πλεῖστοι Βυζαντίων, Μιλησίων καὶ Ἡρακλεωτῶν.

Περίπου ἐν μέσῳ τῆς Θρᾴκης, θεωρουμένης κατὰ τὴν περιφέρειαν ταύτην, κεῖται τὰ μέγιστα τῶν Θρᾳκῶν ὀρέων ὁ Αἶμος [Κοτσὰ Βελκὰν] καὶ ἡ Ῥοδόπη [Δεσπὸτ δάγ]· διήκοντα παραλλήλως πως ἐξ ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς, προσεγγίζοντα δὲ κατὰ τὴν κοιλάδα τοῦ Ἕβρου [Μαρίτσα], τοῦ μεγίστου τῶν τῆς Θρᾴκης ποταμῶν, κατερχομένου ἀπὸ τὸν Σοβηλον (Ῥήλαν), ὄρος ὑψηλὸν τῆς Μακεδονίας, καὶ ἐκβάλλοντος παρὰ τὴν Αἶνον. Κατὰ τὴν συνάφειαν τούτην λοιπὸν τῶν δύω ταινιῶν [ζυγῶν] καὶ ἐπὶ τοῦ Ἕβρου κεῖται ἡ Φιλιππούπολις ἢ Φιλιππόπολις, παλαιὰ, μεγάλη καὶ ὡραία πόλις τῆς Θρᾴκης, κτίσμα Φιλίππου, πατρὸς τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ὅθεν ἔχει καὶ τὄνομα ὀνομασθεῖσα πρότερον Εὐμολπιὰς κατά τινας συγγραφεῖς.

Τειχισμένη ἐκ παλαιοῦ ἡ πόλις αὕτη περιλαμβάνει τρεῖς λόφους, πάνυ καλοὺς, ἀνεστηκότας, κατὰ τὸν Λουκιανὸν, ὡς ἀκροπόλεις πολλὰς τῆς ὑποκειμένης πόλεως, συνκοπτομένους ἐν εἴδει τρίποδος, διὸ ἐλέγετο καὶ Τρίλοφος. Οἱ δὲ λόφοι οὗτοι ἐλέγοντο ποτὲ, Εὐμολπιὰς μὲν ὁ πρῶτος οἰκισθεὶς, [πιθανὸν ὁ νῦν Ὀλωμανιστὶ λεγόμενος Τεπὲ τεπὲς], οἱ δὲ ἄλλοι δύω Κρηνὶς καὶ Καλύβη. Πρὸ δὲ τῆς πόλεως κατὰ τὸ δυτικὸν ὑπάρχει καὶ ἄλλος λόφος πυραμιδοειδὴς ὁ Νυμφαῖος [Τσινδὲν τεπές]. Ἡ δὲ πόλις διαῤῥέεται ὑπὸ τοῦ Ἕβρου, ὡς καὶ πᾶσα ἡ περὶ αὐτὴν πάμφορος χώρα, τεμνομένη εἰς δύω ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ μέρη, συγκοινωνοῦντα διὰ ξυλίνης γεφύρας. Ἡ δὲ περιφέρεια τῆς νῦν πόλεως λογίζεται ὡς τριῶν ὡρῶν οὕτης περιτραφεμμένης ὑπὸ βαθέως χάνδακος χάριν ὀχυρώσεως.

Πλουσία καὶ ἡ πόλις αὕτη πολλὰς κατὰ καιροὺς μεταβολὰς καὶ καταστροφὰς, ὡς καὶ ἄλλαι πολλαὶ τῆς πρώην Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας, ἐκυριεύθη κατὰ τὴν ΙΔ΄. ἑκατονταετηρίδα ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου τῶν Ὀθωμανῶν Μουράτου Α΄, μένουσα ἔκτοτε ὑπὸ τὸ κράτος τοῦτο καὶ ἀκμάζουσα ὁπωσοῦν κατὰ τὴν ἐμπορίαν καὶ τὴν βιομηχανίαν. Σήμερον περιέχει ἕως δύω χιλιάδας οἰκογενειας Γραικῶν, πλείονας Ὀθωμανῶν, ὀλίγας δὲ Ἀρμενίων, Ἑβραίων καὶ Λατίνων. Κατὰ τὴν παρελθοῦσαν ἑκατονταετηρίδα οἱ Γραικοὶ ἦσαν πολὺ πλείονες καὶ πλουσιώτεροι, ἐρχόμενοι χάριν ἐμπορίας καὶ εἰς τὴν Ἀσίαν μέχρι τῆς Ἰνδικῆς, ὅπου καὶ συνέστησαν ἀποικίαν τινα ἐμπορικὴν, ἐξ ἧς ἦλθον ἐνίοτε ἄδρὰ βοηθήματα εἰς τὰς κοινότητας τοῦ ἔθνους. Ὁ περίφημος Γαλανὸς Ἀθηναῖος, ὁ Ἰνδογράφος, ἦτο κατ' ἀρχὰς οἰκοδιδάσκαλος παρά τινι τῶν ἐν τῇ Ἰνδικῇ Φιλιππουπολιτῶν ἐμπόρων, προσκληθεὶς ἐπίτηδες ἐκεῖ, ὅπου καὶ ἐγκατεβίωσε, συγγράφων Ἑλληνιστὶ, τὰ πρό τινος χρόνου ἐκδοθέντα ἐν Ἀθήναις Ἰνδικά.

Οἱ Φιλιππουπολῖται φαίνονται πάντοτε εὐφυεῖς, φιλομαθεῖς, φιλότεχνοι καὶ ἐπιχειρηματικοὶ ἄνδρες, ἀγαπῶντες μετὰ ζήλου τὰ κοινὰ, πλὴν ἀμελοῦντες τὰ πάντα σήμερον ἐκ διαφόρων περισπασμῶν. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ πόλις αὐτῶν κατέχει θέσιν ἔντιμον ἐν τῇ ἱστορίᾳ καὶ ἐν μέσῳ τῶν Θρᾳκικῶν πόλεων, ἁρμόζει καὶ συμφέρει οὐ μόνον εἰς αὐτοὺς, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ Γένος, καθὼς καὶ εἰς τὴν ἐπικράτειαν, ὅπως ἐπιμεληθῶσι τώρα παρὰ ποτὲ τὴν σύμπνοιαν καὶ πᾶσαν ἄλλην ἀναγκαίαν βελτίωσιν τῆς ἀξιολόγου αὐτῶν κοινότητος, περιποιούμενοι οἱ δυνάμενοι τὸν ἄπορον λαὸν, ἵνα ἔχῃ πόρον ἐκ τῆς τοπικῆς βιομηχανίας, καὶ προσκαλοῦντες διδασκάλους καὶ διδασκαλίσσας καὶ ἀποστέλλοντες κοινῇ δαπάνῃ, ἢ διὰ συνδρομῆς τῶν εὐκαταστάτων νέους τινὰς ἐντοπίους εὐφυεῖς διὰ τὰ ἱερὰ ἐπαγγέλματα τῆς διδασκαλίας τῶν ἀναγκαιούντων φιλολογικῶν μαθημάτων καὶ τῆς ἰατρικῆς. Σχολεῖον ἔχουσιν εὐρύχωρον οἱ Φιλιππουπολῖται, καὶ γίνεται λαμπρὸν ἐὰν θέλωσιν. Ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα καταστήματα πρέπει νὰ ἔχωσιν ἐκτὸς τῶν καλῶν διδασκάλων καὶ ἐτήσιον σταθερὸν εἰσόδημα ἐκ περιουσίας χρηματικῆς καὶ ἀκινήτου, καλῶς διαχειριζομένης, καὶ πλουσίαν βιβλιοθήκην, καὶ δωμάτια εἰς κατοικίαν πτωχῶν μαθητῶν, βοηθουμένων κατὰ τὸ δυνατόν. Συγγρόνως ἃς κτισωσιν ἐπίτηδες σχολεῖον διὰ τὴν ἀναγκαίαν μάθησιν τῶν κορασίων, ἔχοντες καὶ τὰ δέοντα τῶν ἀῤῥένων. Παρὰ δὲ ταῦτα ἡ πόλις αὕτη, ὡς ἐμπορικὴ, ἁρμόζει νὰ ἔχῃ μικράν τινα Δέσχην ἐμπορικὴν, καὶ εἴτι ἄλλο κοινωφελὲς κατάστημα. Ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα ὑπόσχονται νέαν ἐπίδοσιν εἰς τὴν πόλιν ταύτην.

Ν.

[Ἀμάλθ. ἀρ. 611.]

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΕΛΛΗΝΟΘΩΜΑΝΙΚΗ ΜΙΣΑΗΛΙΔΟΥ.

Ὁ Κύριος Εὐαγγελινὸς Μισαηλίδης ἐκ Κολόης [Κούλων] τῆς Λυδίας, [πολίχνης περιεχούσης ὡς 500 οἰκογενείας Γραικῶν, κτηματιῶν καὶ ἐμπόρων τῶν πλει-

όνων], γνωστὸς εἰς τὸ ἔθνος ἐκ τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἐπιχειρισθείσης ἐν Σμύρνῃ πρώτης Ἑλληνοθωμανικῆς ἐφημερίδος πρὸ 4—5 ἤδη ἐτῶν, τὴν ὁποίαν, διακοπεῖσαν ἐπί τινα χρόνον, μετεσχημάτισεν ὁ αὐτὸς προπέρυσιν εἰς περιοδικὸν σύγγραμμα, διακοπὲν καὶ τοῦτο πρό τινων μηνῶν, ἐκδίδει σήμερον ἐκ Βυζαντίου ὁμοίαν Ἐφημερίδα εἰς σχῆμα μέγα, ἐπιγραφομένην κατὰ θέλησιν τῆς Ἐξουσίας, Φινουνὶ σαρκιὲ ρισαλεῖ χαβατίς. Ἐννοεῖται οἴκοθεν, ὅτι ἡ μὲν γλῶσσα τῆς νέας ταύτης Ἐφημερίδος τοῦ Βυζαντίου εἶναι Ὀθωμανικὴ καθ' ὁλοκληρίαν, τὰ δὲ γράμματα μόνον Ἑλληνικά, ὥστε κατ' οὐσίαν ἡ Ἐφημερὶς αὕτη εἶναι Ὀθωμανικὴ καὶ οὐχὶ Ἑλληνοθωμανική, ὡς προεῖπεν αὐτὴν ὁ Συντάκτης καὶ Ἐκδότης κύριος Μισαηλίδης, ἀνὴρ ἄλλως ἀξιότιμος καὶ διὰ τὸν ἀγαθὸν σκοπὸν τῆς ἐπιχειρήσεως ταύτης καὶ διὰ τὸν φιλόκαλον, φιλόπονον καὶ φιλόκοινον χαρακτῆρα του. Ἀλλὰ ποίαν ὠφέλειαν τάχα δύναται νὰ παρέξῃ τελικῶς τὸ ἔργον τοῦτο πρὸς τοὺς κατὰ τὴν Μικρασίαν πολλοὺς ὁμογενεῖς ἡμῶν διὰ τοὺς ὁποίους γίνεται;

Οἱ παντοχοῦ ὁμογενεῖς ἡμῶν, ὡς δὲν ἀγνοεῖ βέβαια καὶ ὁ κύριος Μισαηλίδης, ἀγαπῶσιν ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν Γλῶσσαν τοῦ Ἔθνους. Ἐπειδὴ δὲ καὶ τὸ Εὐαγγέλιον καὶ οἱ κανόνες τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων καὶ ἄλλα πάμπολλα βιβλία ἐκκλησιαστικὰ ἐγράφησαν ἢ μετεφράσθησαν Ἑλληνιστί, ἔσται ὅτι ἡ ἐκμάθησις τῆς ἐθνικῆς γλώσσης εἶναι ἀναγκαιοτάτη κατὰ διπλοῦν λόγον σπουδαιότατον, δηλονότι καὶ διὰ τὴν χρειώδη ὠφέλειαν τὴν ἀπὸ τῆς παιδείας καὶ διὰ τὴν συντήρησιν αὐτὴν τῆς Ἐκκλησίας. Εἶναι ἀληθές, ὅτι πολλοί, καὶ ἴσως εἰ πλείονες, τῶν Γραικῶν τῆς Ἑώας χερσοννήσου, ἀπολέσαντες πρὸ πολλοῦ τὴν γλῶσσαν ἐκ καιρινῶν περιστάσεων, αἱ ὁποῖαι παρῆλθον πλέον διὰ παντός, λαλοῦσι μέχρι τοῦ νῦν συνήθως ξένας γλώσσας καὶ πρὸ πασῶν τὴν Ὀθωμανικήν. Ἀλλὰ καὶ αὐτοί, διὰ τοὺς προσημειωθέντας λόγους ἀναμφιβόλως, ἐπιμελοῦνται περισπουδάστως καὶ κατὰ τρόπον ὄντως ἀξιέπαινον τὰ φιλολογικὰ καὶ ἐκκλησιαστικὰ τῆς ἐθνικῆς γλώσσης, ζητοῦντες ἐκεῖθεν πᾶσαν ἀναγκαίαν μάθησιν, καὶ εἰσάγοντες ὁσημέραι τὴν καθομιλουμένην γλῶσσαν εἰς τὴν οἰκιακὴν χρῆσιν, καὶ ἀποστέλλοντες τὰ τέκνα των εἰς τὰ κατὰ τόπους ἐθνικὰ διδακτήρια. Διὰ τοὺς προφανεῖς τούτους καὶ ἀναγκαίους λόγους, ὤφειλε καθ' ἡμᾶς ἐξ ἀρχῆς ὁ κύριος Μισαηλίδης, ἀξιέπαινος διὰ τὸν περὶ τὰ τοιαῦτα ζῆλον του, νὰ ἐπιχειρήσῃ Ἐφημερίδα ἢ περιοδικὸν σύγγραμμα δίγλωσσον καὶ οὐχὶ μονόγλωσσον, ἔχων καὶ βοηθὸν, ἂν ἦτο χρεία, εἰς τὴν σύνταξιν αὐτοῦ. Τὴν γνώμην ταύτην ἐξερράσαμεν, ὑμεῖς γε, ἀνέκαθεν καὶ ἐκ πρώτης ἀφετηρίας περὶ τῆς προκειμένης συγγραφῆς καὶ μακρόθεν καὶ ἐκ τοῦ πλησίον, ἵνα ἔχῃ τὸ ἔργον τοῦτο εὔλογόν τινα σκοπιμότητα καὶ ἀληθινὴν χρησιμότητα πρὸς τοὺς ὁμογενεῖς ἡμῶν, ἑπομένως καὶ τὴν δικαίαν τιμὴν καὶ ὠφέλειαν χρηματικὴν πρὸς τὸν φίλον Συντάκτην, τοῦ ὁποίου ἐπηνέσαμεν πάντοτε τὴν κατὰ τοῦτο ἀγαθὴν προαίρεσίν τε καὶ ἐπιμέλειαν.

Θέλοντες νὰ ἐξηγήσωμεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς Ἰωνικῆς Μελίσσης, (ἀγνοοῦντας, ὡς καὶ ἡμεῖς καὶ οἱ Μικρασιανοὶ ὁμογενεῖς, τὸ διορθωμένον καὶ συγγραφικὸν ὕφος τῆς Ὀθωμανικῆς γλώσσης), τὴν ἔννοιαν τῆς ἐπιγραφῆς καὶ τοῦ περιεχομένου τοῦ ἤδη δημοσιευθέντος πρώτου ἀριθμοῦ τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Ἑλληνοθωμανικῆς Ἐφημερίδος, δὲν εὕρομεν προχείρως ἄνθρωπον ἱκανὸν νὰ μᾶς ἐξηγήσῃ ἐπ' ἀκριβὲς τὰς λέξεις, τὰς φράσεις καὶ τὴν ἔννοιαν τῶν περιοδων τοῦ πρώτου τούτου ἀριθμοῦ. Μᾶς εἶπον ὅμως, ὅτι ὁ Συντάκτης προτίθεται, ὀρθῶς ποιῶν, νὰ γράφῃ τοῦ λοιποῦ εἰς ὕφος ἁπλούστερον, κοινότερον καὶ εὐληπτότερον, ἵνα ἐννοῶσι τὰ γραφόμενα ἐκεῖνοι, διὰ τοὺς ὁποίους γράφονται, οἵτινες, ὡς γνωστόν, ἀγνοοῦσι τὸ ὕφος αὐτὸ τῆς Ὀθωμανικῆς γλώσσης πλέον παρὰ τὰ Ἑλληνικά. Οὕτως ἢ ἄλλως, καθ' ὅσον συμπεραίνομεν, ὁ Κύριος Μισαηλίδης ἐπιτυγχάνει ἀποχρώντως εἰς τὴν ταξιν τῆς συγγραφῆς καὶ τὴν ἐκλογὴν τῆς ἐν αὐτῇ ὕλης, οὕτως ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διδακτικῆς, ἠθικῆς καὶ περιέργου, ἵνα ὠφελῇ ἀρέσκουσα ἐν ταυτῷ εἰς τοὺς ἀναγινώσκοντας.

Ἀλλὰ πρὸ πάντων ἐπαναλαμβάνομεν, ὅτι ἡ Ἑλληνοθωμανικὴ Ἐφημερὶς τοῦ κυρίου Μισαηλίδου διὰ νὰ ὠφελήσῃ κατὰ τὴν πρόθεσίν της καὶ διὰ νὰ ἐπαινεθῇ τελειοποιουμένη κατ' ὀλιγον, ἁρμόζει καὶ συμφέρει νὰ ἐκδίδεται εἰς τὰς δύω γλώσσας, Ἑλληνικὴν μὲν διορθωμένην, Ὀθωμανικὴν δὲ ἁπλουστάτην, ἔστω καὶ κατὰ δεκαημερίαν, ἐπειδὴ οὕτως εὐχαριστοῦνται καὶ ὠφελοῦνται οἱ ἀναγνῶσται αὐτῆς Γραικοί, διὰ τοὺς ὁποίους γράφεται, καὶ οἱ Ὀθωμανοὶ καὶ οἱ Φρύγιοι ἢ ἄλλοι ὅσοι τυχὸν ἀναγινώσκωσι τὴν Ἐφημερίδα ταύτην, προσέχοντες εἰς ἀμφοτέρας τὰς γλώσσας ἐκ παραλλήλου. Τὸ δὲ συμφέρον τῆς ἐπιχειρήσεως, καθὼς καὶ τῶν ἐντυγχανόντων ὁμογενῶν ἀπαιτεῖ πάντως τὴν τοιαύτην μεταβολήν.

Πείσανδρος.

ἱεροκήρυκες Σμύρνης.

Ἡ μεγαλόπολις Σμύρνη, περιέχουσα, ἐκτὸς τῶν περιχώρων, ὑπὲρ τὰς 60,000 χριστιανῶν Ὀρθοδόξων, χρειάζεται διὰ πολλοὺς λόγους δύω καὶ τρεῖς ἱεροκήρυκας καλοὺς, ἀλλόμως δὲν ἔχει σήμερον οὐδὲ κἂν ἕνα μόνον. Εἶχεν ἄλλοτε ποτὲ τοὺς ἀειμνήστους διδασκάλους τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς καὶ ἐναρέτους ἱεροκήρυκας Ἱερόθεον καὶ Χρύσανθον τοὺς Ἰθακησίους, καὶ Γαβριὴλ τὸν Βρυουλλίτην ἢ Κλαζομένιον καὶ εἴτινα ἄλλον, οἵτινες ἄνευ ἐπιδείξεως καὶ φιλαυτίας ματαίας ἐργαζόμενοι τὸ ἀγαθὸν, ὠφέλησαν οὐσιωδῶς τὴν κοινωνίαν ταύτην, καὶ δι' αὐτῆς τὸ ἔθνος ὅλον, μορφώσαντες αὐτοὶ, οὕτως εἰπεῖν, καὶ τιμήσαντες καὶ αὐξήσαντες τὸν ἀξιόλογον τῶν Σμυρναίων κοινότητα. Μετὰ τούτους ἡ Σμύρνη ἔσχε τακτικοὺς ἱεροκήρυκας πρὸ 30 ἐτῶν τὸν κλεινὸν διδάσκαλον Οἰκονόμον Θεσσαλὸν καὶ τὸν μαθητὴν αὐτοῦ Μισαὴλ Ἀποστολίδην Κρῆτα, ἕνα τῶν νῦν ἀξιολόγων ἱεροκηρύκων καὶ Καθηγητῶν ἐν Ἀθήναις, καὶ Κύριλλον τὸν Φωκαέα, μαθητὴν ἀξιέπαινον ἐναρέτου διδασκάλου, τοῦ εἰρημένου Χρυσάνθου, νῦν διδάσκοντα ἐν Βρυουλλοις, ἀφοῦ πρότερον ὠφέλησε τὴν Ὕδραν καὶ ἄλλους τόπους, ὡς διδάσκαλος καὶ ἱεροκήρυξ. Πρὸ 10 ἤδη ἐτῶν ἤκμαζεν ἐν Σμύρνῃ ὁ μακαρίτης Βενέδικτος [Εὐλόγιος] ὁ Βιβυνὸς, ἱεροκήρυξ καὶ διδάσκαλος φιλόκοινος, ζηλωτὴς τῶν πατρῴων δογμάτων τε καὶ μαθημάτων, συντελέσας πρὸς τοῖς ἄλλοις οὐκ ὀλίγον εἰς τὴν σύστασιν τῶν ἐνταῦθα ὑπαρχόντων κυρασιακῶν σχολείων. Οἱ ἐνταῦθα Λατῖνοι, κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ, ἐνοχλοῦντες ἀπαύστως τοὺς Γραικοὺς διὰ προσηλυτικῶν λόγων, σκευωριῶν καὶ ἁρπαγῶν, καυχῶνται εἰς τοὺς πολλοὺς αὐτῶν ἱεροκήρυκας καὶ κατηχητὰς, οἵτινες οὔτε περὶ ἀμέμπτου διαγωγῆς φροντίζουσιν, οὔτε περὶ γλώσσης καὶ Εὐαγγελικῶν ἀληθειῶν, ἀλλὰ πῶς νὰ ἐρεθίζωσι τὸν φανατισμὸν τῶν Λατινίδων γυναικῶν, καὶ πῶς νὰ προσηλυτίζωσι τὰς Γραικίδας ὑπηρετρίας, τὸ ὁποῖον καὶ κατορθοῦσι πολλάκις εὐαρεστουμένων εἰς τὰ τοιαῦτα τῶν Λατίνων συμπολιτῶν ἡμῶν ἀναριθμήτων, καὶ ἀδιαφορούντων τῶν ἡμετέρων ὑπεροπτικῶς περὶ τὰ μικρὰ ταῦτα. Καιρὸς ὅμως νὰ ἔλθῃ πλέον καὶ ἡ Σμύρνη ὡς ἱεροκήρυκα σταθερὸν ἕνα καὶ ἐκ τῶν ἀρίστων μαθητῶν τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς ἢ ὅθεν ἄλλοθεν.

Ν.

ΑΘΗΝΑΪΚΑ ΣΥΜΠΟΣΙΑ.

[Συνέχεια Ἀριθ. 5.]

Πρὸς σὲ νῦν ἀποτείνομαι ὦ ἀπαραίτητε ἄνερ, ἀγαθοδαίμων τῶν Ἀθηναίων ἀνώτατε διανομεῦ τῶν συμποσιακῶν ἡδονῶν, σὲ τὸν ἰχθυοπώλην τῆς ἀγορᾶς τῶν Ἀθηναίων, δι' οὗ κατόρθωσαν τὰ καλὰ γεύματα οἱ τοῦ Ἀλκιβιάδου σύγχρονοι πολῖται. Σὺ ἐπῆρες ὑπέρμετρον ἐπίδοσιν εἰς τὴν εὐπραγίαν ἢ δυσπραγίαν τῶν συμπατριωτῶν σου, διότι οἱ Ἀθηναῖοι, εἰς ἄκρον ἰχθυοφάγοι ὄντες, διεκρίνοντο ἀπὸ τοὺς ἄλλους παλαιοὺς λαοὺς κατὰ τὴν σοβαρότητα τῆς ὀρέξεως ταύτης, ἡ ὁποία ἐν αὐτοῖς δὲν ἦτον ἁπλῆ κλίτις, ἀλλὰ πάθος. Ἤθελε τραγικός τις ποιητὴς νὰ καταρασθῇ ἄλλον ἀντίζηλον ποιητήν: Ἰδοὺ ποίας κατάρας ἐπέφερε κατ' αὐτοῦ: *Εἴθε νὰ ἔλθῃς ποτὲ εἰς τὴν ἀγορὰν ζητῶν ἐγχέλεις Κωπαΐδας, καὶ νὰ μὴν εὕρῃς οὐδὲ μίαν διὰ τὸ γεῦμα σου!*

Ἡ αὐτὴ λέξις [ὀψάριον], ἐσήμαινε φαγητὸν γενικῶς καὶ ἰχθὺν ἰδίως. Τοσοῦτον ἐπεῖθοντο οἱ Ἀθηναῖοι, ὅτι ὁ ἰχθὺς εἶναι ἡ πρώτη τοῦ ἀνθρώπου τροφή. Νωπὸς ἢ παστὸς, θαλάσσιος ἢ ἐκ γλυκοῦ νεροῦ, λιμναῖος ἢ ποταμιοι, λεπιδωτοὶ ἢ ἀλεπίδωτοι, παντοῖοι κατὰ μέγεθος καὶ εἶδος παρεθέτοντο εἰς τὴν τράπεζαν τῶν Ἀθηναίων. Λεξικὸν τρὶς παχύτερον παρὰ τὸ περιοδικὸν φυλλάδιον, ὅπου συνήθως ἀποθέτομεν τὰς μελέτας ἡμῶν, ἐξήρκει μόλις, ἵνα περιλάβῃ τὸν ὅλον κατάλογον τῶν ἰχθύων αὐτῶν, καὶ τῶν γενῶν καὶ τῶν ὑποδιαιρέσεων καὶ ὀνομασιῶν κατὰ τὸν βαθμὸν τοῦ μεγέθους ἢ τῆς διαφόρου ἡλικίας αὐτῶν. Ὁ θύννος φέρ' εἰπεῖν, κατὰ πάσας αὐτοῦ τὰς ποικιλίας ἐλάμβανεν ὑπὲρ τὰ ἑκατὸν διάφορα ὀνόματα. Τὸ *Ὠμοτάριχος*, ἁλατισμένον καὶ κοπανισμένον ἐν ἐπὶ τούτῳ ἀγγείοις ἦτο καθημερινὸν φαγητὸν τῶν στρατιωτῶν καὶ ναυτῶν. Κατὰ τοὺς ἀρίστους κριτὰς τῶν γευμάτων ἔπρεπε διὰ νὰ φάγῃ τις τὸν ἰχθὺν κατὰ πᾶσαν αὐτοῦ τὴν ἀξιολογότητα, καὶ τὴν τιμήν, *νὰ βράσῃ αὐτὸν ἐν θαλασσίῳ ὕδατι.*

Τί δὲ νὰ εἴπωμεν περὶ τῶν *σκόμβρων* καὶ τοῦ ἐλεφαντίνου φαγητοῦ ἀποθανατισθέντος ἐπὶ τῆς σκηνῆς ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ Κράτητος ἢ περὶ τῶν *κορακίνων* τῶν ἐπιλεγομένων *σαπέρδων*, ὅτε ἁλιεύοντο ἐν τῇ Μαιώτιδι λίμνῃ, ἢ περὶ τοῦ Τίλλου ἰχθύος γιγαντώδους, τὸν ὁποῖον 12 συμπόται δὲν ἠδύναντο νὰ τελειώσωσιν ἐν τρισὶν ἡμέραις, ἢ περὶ τοῦ ἄλλου ἐκείνου ἀνωνύμου ἰχθύος, ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν περιγραφὴν τοῦ κωμικοῦ ποιητοῦ Ἐρίππου, ὡμοίαζε κατὰ μέγεθος καὶ σχῆμα πρὸς τὸν μεγάλον ὄφιν Βόαν τῶν τῆς Ἀμερικῆς ἐρήμων, ἢ περὶ τοῦ *πλατιστάκου*, ὁ ὁποῖος ἀλλάσσων τρὶς τόνομα ἐλέγετο *ἀγνωτίδιον*, ὅταν εἶχε τὸ ἐλάχιστον μέγεθος, *μύλλος* δὲ ὅτε εἶχε μεσσῖον μέγεθος; Δὲν εἶναι ἤδη ὁ κατάλογός μου ἀρκετὰ μακρὸς, ἢ νὰ σημειώσωμεν καὶ τοὺς *ἀλφηστὰς*, ἰχθύας ἁλιευομένους ζευγαρωτοὺς, ζευγηδὸν τὴν *ἀμίαν*, τοσοῦτον καλλίγευστον καθ' ἑαυτὴν ὥστε ὁ χείριστος μάγειρος δὲν ἠδύνατο νὰ φθείρῃ τὴν οὐσίαν αὐτῆς· τὸν *ἔλλοπα*, τὸν ὁποῖον τόσον ἐνοστιμεύετο ὁ Ζεὺς ὁ θεῶν τε ἀνδρῶν τε πατὴρ, ὥστε παραιτοῦσεν εἰς τὴν οὐρανίαν αὐτοῦ σύζυγον πάντα τὰ λοιπὰ τῆς εὐωχίας, ἀρκούμενος εἰς τοῦτο μόνον τὸ φαγητόν· τὴν *βατίδα*, τρωγομένην ἐν μέσῳ χειμῶνι μετ' ἐμβάμματος τυρωτοῦ. φαγητὸν ἀξιόλογον, παρατηθέμενον πάντοτε, κατὰ τὸν ποιητὴν Εὔπολιν, εἰς τὴν τράπεζαν τοῦ Καλλίᾳ· τὸν *πομπίλον* ἱερὸν ἰχθὺν ἀνεξάντλητον θέμα παραδόξων διηγήσεων, ἀδελφὸν τῆς Ἀφροδίτης κατὰ τοὺς μυθογράφους, γεννηθέντα ὡς αὐτὴ ἀπὸ τὸν ἰχῶρα τῶν θεῶν καὶ τὸν ἀφρὸν τῆς θαλάσσης· τὴν *ἀάφυαν* [anchois], περίφημον εἰς τοὺς παλαιοὺς, ὡς καὶ εἰς τοὺς νεωτέρους χρόνους, ἀπαντωμένην συνεχῶς ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν Ἀθηναίων, καὶ διὰ τὴν σκευασίαν τῆς ὁποίας ὁ μέγας Ἀρχέστρατος μᾶς ἄφισε πολύτιμον σημείωσιν.

Ὁ Ἀρχέστρατος οὗτος, ἄξιος τοῦ Ἐπικούρου πρόδρομος, ἐπεχείρησε μακρὰς περιοδείας διὰ μόνον τὸν σκοπὸν τῆς τοῦ ἐξακριβῶσαι τὴν τοῦ ἰχθύος ἐπιστήμην ὡς πρὸς τὴν μαγειρικήν. Δὲν ἄφισεν ἀνεξερεύνητον οὐδὲν τῶν τοῦ παλαιοῦ κόσμου ὠοτόκων νηκτῶν τὴν γεῦσιν παντὸς εἴδους καὶ τῶν διαφόρων ἑκάστου εἴδους μερῶν, τὸν τρόπον τοῦ ἁλιεύειν τοὺς ἰχθύας διὰ δικτύου ἢ ἀγκίστρου, καὶ τοῦ διατυρεῖν καὶ συσκευάζειν αὐτούς, τίποτε δὲν ἐλησμόνησεν ὁ Ἀρχέστρατος. Ἐξίσου ἀγαθὸς ποιητὴς, ὡς καὶ συμποσιαστὴς πολυμαθὴς, κατέταξεν εἰς πολλοὺς ἑξαμέτρους στίχους, τῶν ὁποίων

μέρος μόνον ἀπεσώθη μέχρις ἡμῶν, τὸ ἀποτέλεσμα τῶν μύθων αὐτοῦ. Παρ' αὐτοῦ μανθάνομεν, ὅτι τὸ Συνέδριον τῶν Σικυωνίων οὐδὲν ἄλλο πρωτεῖμα τοσοῦτον ὅσον τὸν κάλλιστον Γλαῦκον ἐκ τῶν Μεγαρικῶν ἰχθυοτροφείων, καὶ ὅτι τὰ παράλια τῆς Ἀττικῆς ἐφημίζοντο πρὸ πάντων διὰ τὰ ἐκλεκτὰ βούγλωσσα [γλῶσσαν, sole] τοὺς ἀξιολόγους σκόμβρους, τοὺς ἀπαραμίλλους σύακας [turbots]. Τέλος ἡ Φαληρικὴ ἀφυή, βουτημένη εἰς ἔλαιον βραστὸν καὶ μετ' ὀλίγα λεπτὰ ἐκβαλλομένη ἐκεῖθεν, ἐγίνετο φαγητὸν ἄξιον τῶν ἀθανάτων. Ἄνευ αὐτοῦ ἠθελαμεν ἀγνοεῖ τὴν ὕπαρξιν τοῦ ἰχθύος, τοῦ λεγομένου ἐν μὲν Ῥόδῳ *ἀλώπεκος*, ἐν δὲ Συρακούσαις κυνὸς, ἰχθύος τοσοῦτον ὀνομαστοῦ ἐν Ἑλλάδι, ὥστε, ἂν πρέπῃ νὰ πιστεύσωμεν Λυγκαῖον τὸν Σάμιον, αὐτὸς ὁ Κέκροψ ἦτο κατὰ τὴν φήμην ὑποδεέστερος τοῦ ἰχθύος τούτου. Ὁ Ἀρχέστρατος παραγγέλλει τοὺς λαιμάργους νὰ προμηθεύωνται τὸν ἰχθὺν τοῦτον διὰ πάσης τιμῆς καὶ ν' ἁρπάζωσιν αὐτὸν, ἐὰν δὲν δύνανται νὰ τὸν ἀγοράσωσι. Καὶ τὶ εἶναι τῇ ἀληθείᾳ, ἐπιφωνεῖ ὁ θαυμάσιος οὗτος γαστρολόγος, αἱ τύχαι πᾶσαι τῆς εἱμαρμένης ὡς πρὸς τὴν εὐτυχίαν τοῦ γευθῆναι τοιοῦτον ἰχθύν; Ἀφοῦ φθάσῃ ὁ ἄνθρωπος εἰς τὸν τελευταῖον τοῦτον τῆς εὐδαιμονίας βαθμὸν, δὲν φοβεῖται πλέον τίποτε (aper] ὁ ἀπὸ τὴν Τύχην. Περὶ δὲ τοῦ αὐτὸς συγγραφεὺς ὁμολογεῖ, ὅτι μόνοι οἱ πλούσιοι δύνανται νὰ ἔχωσι τὸ τοιοῦτον φαγητὸν· αὐτὸ εἶναι φαγητὸν συβαριτικοῦ τοκαγλύφου ἢ τραπεζίτου, καὶ ἀντιζυγίζεται πρὸς τὸν χρυσὸν, καὶ, κατὰ τὴν ἐμφαντικὴν ἔκφρασιν τοῦ ἡμετέρου ποιητοῦ,

Εἶναι θεῶν ἔδεσμα καὶ νέκταρος ἄνθος.

Τὸ περὶ ἐγχέλεως κεφάλαιον ἀναπτύσσεται ἀποχρώντως περὶ τῷ ποιητῇ τούτῳ. Ἐγκωμιάζει δικαίως τὴν κοσμίαν κατοικίαν, ὅπου οἱ ἰχθύες οὗτοι ζῶσι μακρὰν ἀπὸ τὰ βλέμματα τῶν ἄλλων ἰχθύων, ἀναφέρων καὶ τὰς ὑποχρεώσεις, ὅσας ἔχουσιν οἱ δραματικοὶ ποιηταὶ πρὸς τὴν παμπληθῆ ταύτην φυλὴν, ἡ ὁποία ἐχορήγησεν αὐτοῖς πολλὰς λαμπρὰς μεταφορὰς, καὶ τελευταῖον λέγει, ὅτι ἡ ἔγχελυς λογίζεται πάντοτε μεταξὺ τῶν ἰχθύων, ὅσον ἡ ὡραία Ἑλένη μεταξὺ τῶν γυναικῶν. Συνιστῶ, προσθέτει, πᾶν εἶδος ἐγχέλεων. Ἀλλ' ἑκατοντάκις εὐδαίμων ὁ ἄνθρωπος, ὁ κατοικῶν παρὰ τὴν Μεσσήνην, διότι ἐκεῖ ὑπάρχουσιν αἱ κάλλισται. Ἀντιφάνης ὁ κωμοδοποιὸς ἐτόλμησε νὰ εἴπῃ, ὅτι οἱ ἀθάνατοι θεοὶ δὲν ἐπωλοῦντο τόσον ἀκριβᾶ, ὅσον αἱ ἐγχέλεις. Διὰ μικρᾶς τινος θυσίας, ἀνταξίας ὀλίγων ὀβολῶν, λέγει ὁ ἀσεβὴς οὗτος συγγραφεὺς, ἀγοράζω τὴν εὔνοιαν τῆς καὶ Ὀλυμπίας αὐλῆς, καὶ διὰ δέκα γνησίων δραχμῶν δὲν δύναμαι νὰ ἔχω μίαν ἔγχελυν.

Οὕτω λοιπὸν ὁ ἰχθὺς ἐβασίλευεν ἐπὶ τῆς Ἀθηναϊκῆς τραπέζης κατὰ πάσας αὐτοῦ τὰς ποικιλίας. Ἡ ἰχθυοφαγία, καταντήσασα ὄρεξις ζωηρὰ καὶ ἐπικρατεστέρα, καὶ πάθος καὶ ἀδάμαστος μανία, ἐχορήγησεν εἰς τὸν ποιητὴν Ἄρχιππον τὸ ὑποκείμενον ἀλληγορικοῦ τινος καὶ γελοίου δράματος, κατὰ τὸ ὁποῖον οἱ κάτοικοι τῶν ὑδάτων συμφωνοῦσιν, ἀποδίδοντες ἐτήσιον φόρον, συνθήκην τινὰ εἰρήνης μετὰ τοῦ βαρβάρου λαοῦ, ὅστις ἐρήμωσε τὸ βασίλειον αὐτῶν. Ὁ μέγας ἰχθυοφάγος, ὁποῖος τις ἂν ἦτο, εἶχε κάποιον δικαίωμα εἰς τὴν ἔννοιαν καὶ ἐπιείκειαν τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων. Διὰ τὸν τίτλον τοῦτον ἀπελάβαινε καὶ ἀμνηστίαν ἐν περιπτώσει πολιτικῆς προδοσίας ἢ ἄλλου πρὸς τὸν δῆμον ἐγκλήματος. Ὁ ῥήτωρ Ὑπερείδης εἶχε λάβει, ὡς καὶ ἄλλοι πολλοὶ πολῖται, χρήματα παρὰ τοῦ Ἁρπάλου· *Συγχωρήσατε αὐτὸν, ὦ Ἀθηναῖοι*, λέγει ὁ Τιμοκλῆς, ἐπειδὴ ὑπεραγαπᾷ τοὺς ἰχθύας. Οἱ γλάροι τῆς Πελοποννήσου εἶναι μηδὲν ὡς πρὸς τὸν ἄνδρα τοῦτον κατὰ τὴν ἰχθυοφαγίαν. Καὶ ἂν τιμωρήσετε αὐτὸν, ἐμβάλλετε εἰς δυστυχίαν τόσους ἐμπόρους τῶν ἰχθύων.

Ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου εἶχον οἱ παλαιοὶ ἀξιόλογα διαγράμματα, καὶ ἡ τοῦ Φιλοξένου ἱστορία, ὅστις καταδικασμένος ὑπὸ τῶν ἰατρῶν καὶ ἀποθνήσκων ἐκ δυσπεψίας ἤθελε νὰ τελεύτῃ τοὐλάχιστον, πρὶν διέλθῃ τὴν Στύγα, τὸν *ἀνθίαν* [bsochet] ἐξ οὗ ἐθανατόνετο· ἡ ἱστορία, λέγομεν αὕτη μεταφρασθεῖσα εἰς τὸ Ἀγγλικὸν ὑπὸ τοῦ γλαφυροῦ Πώπου καὶ εἰς τὸ Γαλλικὸν ὑπὸ τοῦ ἀφελοῦς καὶ ἀμιμήτου Δαφοντοίνου (Πιγασίου), διένυσε τὸν μακρὸν χρόνον, ἀποθανατίζουσα τὴν ἀθηναϊκὴν ἀδδηφαγίαν.

[κατόπιν τὸ τέλος],

ΑΝΑΡΕΟΥ ΜΟΥΣΤΟΞΥΔΟΥ

Παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς παρούσης Ἑλληνικῆς γλώσσης κτλ.

[Συνέχεια ἀρ. 6]

Ἡ νέα καὶ διὰ τὴν ἁπλότητα τῶν συγγραφέων αὐτῆς, καὶ ὅπως οὗτοι ποιήσωσι κατοληπτοτέρας τὰς ὑψηλὰς ἐννοίας εἰς πᾶσαν κλάσιν τοῦ λαοῦ, συνεγράφη εἰς γλῶσσαν ἀνώμαλον καὶ ὁπωσοῦν ἀθλίαν. [ιθ'.]

(ιθ'.) Ὁ Βουτμάνος καὶ ὁ Κοῦμας ἐν τῇ ἱστορικῇ πραγματείᾳ αὐτῶν περὶ γλώσσης, ἥτις προτάσσεται τοῦ περὶ διαλέκτων γραμματικοῦ τμήματος, λέγουσιν ὅτι τὰ Εὐαγγέλια καὶ ἅπασα ἡ νέα Διαθήκη ἐγράφησαν εἰς τὴν Μακεδονικὴν ἢ κοινὴν διάλεκτον τῶν Ἀλεξανδρέων καθ' ἣν καὶ ἡ Παλαιὰ Διαθήκη. Τὴν αὐτὴν ἰδέαν ἀναφέρει καὶ ὁ Βαμβούκης ἐκθέτων πλατύτερον τὰς διαφόρους φάσεις, τὰς ὁποίας ἔλαβεν ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα κατὰ διαφόρους περιόδους· καὶ προσθέτει ὅτι ἐν αὐτῇ διελέγοντο ὁ Κύριος καὶ οἱ Ἀπόστολοι, καὶ ἐδίδασκον ἐν ταῖς Συναγωγαῖς. Ἀλλὰ τὸ λεκτικὸν τῶν Εὐαγγελίων καὶ τῶν λοιπῶν τῆς νέας Διαθήκης βιβλίων εἶναι τὸ αὐτὸ παραβαλλόμενον πρὸς τὸ τῆς παλαιᾶς Διαθήκης ὑπὸ τῶν ἑβδομήκοντα; καὶ ἐὰν τοιοῦτο, εἶναι ἡ γλῶσσα τῶν Ἀλεξανδρεινῶν Ἑλλήνων; Δύσκολον πρὸς τὰ ἐρωτήματα ταῦτα νὰ ἀπαντήσωμεν, ἐὰν δὲν σαφισθῇ πρότερον εἰς τινα γλῶσσαν ἐγράφησαν τὰ πρωτότυπα βιβλία τῆς νέας Διαθήκης, καὶ ὁ τόπος ἐν ᾧ συνεγράφησαν. Καὶ τὰ μὲν Εὐαγγέλια Λουκᾶ καὶ Ἰωάννου, ὡς αἱ πράξεις καὶ ἅπασαι αἱ ἐπιστολαὶ τῶν Ἀποστόλων, πλὴν τῆς πρὸς Ἑβραίους, ἅπαντες οἱ ἐκκλησιαστικοὶ πατέρες καὶ διδάσκαλοι, ὡς καὶ οἱ ἐξωτερικοὶ γραμματολόγοι συμφωνοῦσιν ὅτι ἐγράφησαν

Ἡ καθημερινὴ κοινὴ ἀνάγνωσις τοιούτων κειμένων, κατθιέρωσε καὶ διέχυσε πολλὰς λέξεις καὶ τρόπους χυδαῖκοὺς, ἐνῷ ὠλιγοροῦντο ἢ κατεστρέφοντο τὰ μνημεῖα τῆς

Ἑλληνιστί. Ἀλλ' ὑπάρχει διχογνωμία περὶ τῶν ἄλλων δύο Εὐαγγελίων. Ὁ Εὐσέβιος ἐπιστηριζόμενος εἰς τὴν μαρτυρίαν τοῦ Παπίου ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ αὐτοῦ ἱστορίᾳ [Γ. κδ'.] λέγει ὅτι « ὁ Ματθαῖος τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ « τὰ λόγια συνεγράψαντο, » καὶ ὡς λέγεται τοῦτο τὸ Ἑβραϊκὸν εὗρε παρ' Ἰνδοῖς ὁ Ἀπόστολος Βαρθολομαῖος [Κοντογόνου ἱστορία Φιλολογικὴ Πατέρων 352.] Ἐσώζετο δὲ εἰς τοὺς χρόνους τοῦ ἁγίου Ἐπιφανίου τὸ αὐτόγραφον ὡς λέγουσι, καὶ τινὲς νομίζουσι ὅτι διατηρεῖται ὑπὸ τῶν Σύρων. Ἀλλὰ τοῦτο κατὰ Ἄνθιμον τὸν Γαζὴν εἶναι μεταφραστὸν ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ [Βιβλιοθ. κ'. 89.] καὶ ὁ Μίλλιος ἀπέδειξεν πραγματικῶς τοῦτο, συγκρίνων τὸ Ἑβραϊκὸν πρὸς τὸ Ἑλληνικὸν [Mill prolel p. 1237.) Θεοφύλακτος δὲ ὁ Βουλγαρίας (Προοίμιον τῶν 4 Εὐαγ. 2.) λέγει ὅτι μετάφρασεν αὐτὸ Ἰωάννης ὁ Εὐαγγελιστὴς ἐκ τοῦ Ἑβραϊκοῦ μετὰ τριάκοντα δύο ἔτη τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀναλήψεως. Αὕτη ὅμως ἡ κοινοτέρα δόξα περὶ τῆς μεταφράσεως ὡς λεγει καὶ ὁ ἱστορικὸς Μελέτιος, (Ἐκκλ. ἱστ. ά. 40) ἀποδοκιμάζεται ὑπὸ τοῦ Φαβρικίου καὶ ἄλλων, ὡς νομίζονται πρὸς τούτοις ψευδεπίγραφα καὶ τὰ ἄλλα συγγράμματα, τὰ ὁποῖα ἀποδίδονται εἰς τὸν Ματθαῖον καὶ ἐζεδόθησαν ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Φαβρικίου ἐν τῷ ἀποκρύφῳ κώδικι τῆς Νέας Διαθήκης [Biblioth Grec. 387.] Τινὲς ὅμως νεώτεροι, οἷοι Ἐρασμος καὶ Γαϊτάνος ἐπιστηρίζουσιν, ὅτι ἐγραφη τὸ πρωτότυπον Ἑλληνιστὶ καὶ ὅτι διεσώθησαν εἰς ἡμᾶς μόνον τὰ Ἑλληνικὰ ἀντίγραφα τοῦ αὐτογράφου. Ἀνεπίδεκτος ὅμως ἡ δοξασία αὕτη διότι ἀντιβαίνει εἰς ἀρχαίαν παράδοσιν παραδεχθεῖσαν καὶ μαρτυρουμένην ὑφ' ὅλων τῶν ἀρχαίων ἐκκλησιαστικῶν πατέρων. Ὅθεν καὶ ὁ ἡμέτερος Εὐγένιος ἐν ταῖς ἑκατονταετηρῖσι πιθανολογεῖ, ἀλλὰ δὲν βεβαιοῖ, τὰ λεγόμενα ὑπὸ Ἐράσμου (35 229). Καὶ τοσαῦτα μὲν περὶ τοῦ πρωτοτύπου τοῦ Εὐαγγελίου ὑπο Ματθαίου. Μεγάλαι ὅμως εἶναι αἱ ἀντιφατικαι δοξασίαι περὶ τῆς συγγραφῆς τοῦ ὑπὸ Μάρκου Εὐαγγελίου, διότι Βαρώνιος ὁ Καρδινάλιος εἰσηγεῖται, ὅτι ὁ Πέτρος διατριβων μετὰ τοῦ Μάρκου ἐν Ῥώμῃ ἐπέτρεψε τῷ Μάρκῳ τὴν συγγραφὴν τοῦ βίου τοῦ Ἰησοῦ προτρωπῇ τῶν χριστιανῶν, οὗτος δὲ συνέγραψε αὐτο Λατινιστὶ καὶ ὁ Πέτρος διέταξε νὰ ἀναγινώσκηται ἐπ' Ἐκκλησίας (Annales). Ὁ Μοντρακώνιος δε καὶ ὁ Βλανκίνης συμφωνοῦσι μὲ τὴν δοξασίαν ταύτην, ἥτις ἀντιβαινει εἰς τὰ λεγόμενα ὑπὸ Ἱερωνύμου ἐν Κεφαλαίῳ Ἡ. [ὅρα Montfaucon diarium ital. c. 4. καὶ Blanchini Evangeliarum quadruplex p. 11 vel. 11. p. 149 παρὰ Α. Γαζῇ 86.] Ἔπειτα οὔτε ἐξάγεται ἐκ τῶν Μαρτυρουμένων ὑπὸ Παπίου καὶ ἀναφερομένων ὑπὸ Εὐσεβείου περὶ Μάρκου· διότι αὐτὸς λέγει « ὅτι Μάρκος μὲν ἑρμηνευτὴς Πέτρου γενόμενος, ὅσα ἐμνημόνευσεν ἀκριβῶς ἔγγραψεν » ὅπου βλέπομεν μόνον ὑπαγορευτὴν τὸν Πέτρον πρὸς τὸν Μάρκον Ὁ δὲ Θεοφύλακτος Βουλγαρίας ἐν τοῖς Εὐαγγελικοῖς ὑπομνήμασι (σελ. 173] ἀναφέρει ὅτι πεισθεὶς ὁ Μάρκος ὑπὸ τῶν πιστῶν ἐν Ῥώμῃ συνεγράψατο, καὶ μετέπειτα μετεβη εἰς Ἀλεξάνδρειαν συστησάμενος Ἐκκλησίαν· ἀλλ' οὐδὲν λέγει πότε ἔγραψε Λατινιστὶ, οὔτε ἐπειδὴ ἔγραψεν ἐν Ῥώμῃ, ἀποδεικνύεται σαφῶς, ὅτι ἐγράφη καὶ εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν Ῥωμαίων διότι ἡ Ἑλληνικὴ, καὶ δι' ἣς ἐπὶ τὸ μᾶλλον ἐδίδασκον οἱ Ἀπόστολοι τὰ ἔθνη, ἦτον κοινοτάτη κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ἐν Ῥώμῃ, ὡς λέγουσιν Ἱερώνυμος καὶ Αὐγουστῖνος· Τὰ δὲ νομιζόμενα αὐτόγραφα τοῦ Μάρκου καὶ Λατινιστὶ γεγραμμένα, τὸ μὲν ἐν Πράγῃ τὸ δὲ ἐν Βενετίᾳ, ἀντεγράφησαν ἐπιταγῇ τοῦ Αὐτοκράτορος Καρόλου ἐκ τῶν εὑρεθέντων ἐν Ἀκουϊλίᾳ τῷ 1355, καὶ μάλιστα τοῦ ἐν Βενετίᾳ ἡ ἀντιγραφὴ χρονολογεῖται τῷ 1520. (dizionario enciclopedico della teologia combosto ba Bergier Firenze 1820.) Οὔτε κἂν ἐσημειώθη ὑπό τινος τῶν Ἱστορικῶν ἢ ὑπομνηματιστῶν πότε ἢ ὑπό τινος μετεφράσθη Ἑλληνιστί. Οἱ δὲ πατέρες οἱ ἀρχαῖοι τῆς Ἐκκλησίας, φέρουσι τὰς ῥήσεις τοῦ κατὰ Μάρκον Εὐαγγελίου ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ. Ὅθεν μᾶλλον δεικνύεται, ὅτι ὁ Μάρκος ἔγραψεν Ἑλληνιστί. Περὶ δὲ τοῦ τόπου ἐν ᾧ συνεγράφησαν ἔχομεν τὴν ὑπὸ Βουλγάρεως [ἑκατονταετηρῖσι 552 36) ἀναφερομένην μαρτυρίαν τοῦ Θηβαίου Ἱππολύτου, ὅτι τὸ κατὰ Ματθαῖον ἐγράφη ἐν Παλαιστίνῃ, τὸ κατὰ Μάρκον ἐν Ῥώμῃ, τὸ κατὰ Ἰωάννην ἐν τῇ νήσῳ Πάτμῳ, τὸ δὲ κατὰ Λουκᾶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. Πλὴν ὁ Μελέτιος λέγει ἐν Θήβαις τῇ Ἑλλάδος (Ἐκκλ. ἱστ. 40.) ὅπου καὶ ἀπέθανεν, καὶ δὲν εἶναι ἀμφίβολον ἐὰν δὲν παραδεχθῶμεν ὡς βεβαιότερα τὰ ὑπὸ Κλίμεντος λεγόμενα, ὅτι τοῦ Ματθαίου καὶ Λουκᾶ συνεγράφησαν πρότερον τῶν ἄλλων, ὡς λέγει καὶ ὁ Κοντογόνης [ἱστ. Πατ. 385.]

Διασαφισθέντος λοιπὸν ὑπό τινων συνεγράφη ἡ Νέα Διαθήκη, ἐὰν παραδεχθῶμεν τὰ ὁμολογούμενα ὑπὸ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων καὶ ἐν τίσι τόποις συνετέθησαν τὰ πρωτότυπα, βλέπομεν ὅτι αὕτη συνεγράφη ὑπ' ὄχι Ἑλλήνων αὐτοχθόνων ἀλλ' ὑπὸ Ἑβραίων ἢ ἀλλογενῶν, μαθητῶν τοῦ Κυρίου ἢ τῶν ὀπαδῶν αὐτοῦ ἀναδειχθέντων, καὶ αὐτοὶ ἐν διαφόροις τόποις, ὄχι μόνον ἐν Παλαιστίνῃ καὶ Ἀλεξανδρείᾳ ἀλλὰ καὶ ἐν Ῥώμῃ, καὶ ἐν Ἀντιοχείᾳ, καὶ ἐν Θήβαις, καὶ Ἀθήναις, καὶ Κορίνθῳ, καὶ Ἰταλίᾳ καὶ ἄλλοις μέρεσι, τὰ ὁποῖα ἀπαριθμεῖ ὁ Μελέτιος καὶ ὁ Εὐγένιος καὶ οἱ λοιποί. Συγγράμματα λοιπὸν γραφέντα ἐν διαφόροις μέρεσι εἰς Ἑλληνικὴν μὲν γλῶσσαν, ἀλλὰ σκοπὸν ἔχοντα τὴν διδασκαλίαν σαφῆ πρὸς κατάληψιν τοῦ λαοῦ καὶ τάξεως τῶν ἀνθρώπων, ἔπρεπε νὰ γράφονται διὰ ὑψηλοτάτου καὶ καθαροῦ Ἑλληνισμοῦ οἷα τοῦ Πλάτωνος καὶ τῶν λοιπῶν τοῦ χρυσοῦ αἰῶνος, ἢ τοῦ Ἀττικισμοῦ ὡς τοῦ Λουκιανοῦ Παυσανίου τκλ. ἐνῷ ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα τοῦ δήμου εἶχε τοσοῦτον ἀλλοιωθῆ ἐπὶ τῶν χρόνων τῶν Καισσάρων; Ἡ δυνάμεθα ἀποκλειστικῶς νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι ἡ γλῶσσα τῶν Ἑλληνιστῶν Ἰουδαίων τῶν ἐπὶ Πτολαιμαίου Ἀ ἀκμαζόντων, καθ' ἣν ἐγγραφη ἡ Παλαιὰ Διαθήκη, εἶχε τόσην ἰσχὺν ὥστε διατηρουμένη ἀναλοιώτως, μετὰ τρεῖς ἑκατονταετηρίδας καθ' ἣν ἐγράφησαν τὰ τῆς Νέας Διαθήκης νὰ παρέχῃ ὑφὴν συγγραφῆς πρὸς τοὺς Εὐαγγελιστὰς καὶ Ἀποστόλους καὶ οὗτοι νὰ συγγράψωσι διὰ τῆς Ματ

ἀρχαίας πορίας· καθότι ἐνομίζοντο ἱκανὰ νὰ ἀναγείρωσι

κεδονικῆς ἢ Ἀλεξανδρινῆς γλώσσης; Ἐὰν δὲ οἱ Ἀπόστολοι ἠναγκάζοντο νὰ συγγράφωσι διὰ τοὺς οἰκοῦντας πιστοὺς ἐν Ῥώμῃ, Θήβαις, Ἀθήναις, Ἰταλίᾳ, πῶς ἠδύναντο νὰ μεταχειρίζωνται γλωσσικὸν ὕφος διεφθαρμένον ἐκ Συριασμῶν, Ἑβραϊσμῶν, Ἑλληνισμῶν, Μακεδονισμῶν κτλ. ὁποῖον τὸ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἐκ τῆς ὁποίας γλωσσικῆς ἀναμίξεως, τὸ θεῖον δόγμα κατήντα ἀκατάληπτον εἰς τούτους; Καὶ τῷ ὄντι παραβαλλομένου τοῦ λεκτικοῦ τῆς νέας πρὸς τὸ τῆς παλαιᾶς, μὲ ὅλους τοὺς ξενισμοὺς, εὑρίσκομεν μεγάλην τὴν διαφορὰν· διότι τῶν μὲν Εὐαγγελίων εἶναι ἁπλῆ ἡ φράσις, ἡ ἀνάλυσις τῶν ἀπαρεμφάτων καὶ μετοχῶν ἐπέχει τὸ μᾶλλον, αἱ λέξεις ἁπλούστεροι, ὄχι περινενοημέναι ἢ ἐπιτετηδευμέναι· οἱ Μακεδονισμοὶ καὶ Ἑβραϊσμοὶ ὀλιγώτεροι, καὶ ἴσως πλησίον τῆς Ἀττικῆς δημώδους, ἐὰν εἴχαμεν μνημεῖα αὐτῆς. Ἐὰν δὲ ὁ κοινὸς λαὸς φυσικὸν ἔχῃ νὰ ἐκφράζηται μᾶλλον δι' ἀναλύσεως ἢ συνθέσεως καὶ διὰ τὴν κοινωνίαν πρὸς τοὺς ἀλλογλώσσους λαμβάνει εἰς τὴν ὁμιλίαν καὶ λέξεις αὐτῶν καὶ ἰδιωτισμοὺς, δὲν εἶναι ἀπίθανον νὰ εἴπωμεν, ὅτι οἱ Ἀπόστολοι ἅπαντες πλὴν τοῦ Λουκᾶ, ὅστις ἔχει Ἑλληνικώτερον ὕφος, νὰ ἔγραψαν εἰς τὴν ἰδιωτικὴν τότε τῶν Ἑλλήνων, ὀλίγοντι ἐπεξεργασμένην· τοιοῦτοι δὲ ξενισμοὶ ἀπαντῶνται πολλοὶ, ὡς κουστοδίαν, σπεκουλάτορα, κῆνσον, κεντηρίωνα, λέξεις Λατινικὰς συνήθεις ἐν τῷ δήμῳ διὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν Ῥωμαϊκὴν δυναστείαν, καὶ τὰς ὁποίας οἱ Ἀπόστολοι ἰδιωτικῶς ἐχρήσθησαν. Πολὺ δὲ δημῶδες φαίνεται τὸ ὕφος τῶν Εὐαγγελίων συγκρινόμενον πρὸς ἄλλων συγγραμμάτων, Ἑλληνικῶν ταυτοχρόνων, ὄχι μόνον τῶν Ἀττικιστῶν, ἢ Ἀλεξανδρεινῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν Ἑβραίων οἷοι Φίλωνος Ἰωσίππου, Ἑλληνιστὶ συγγραψάντων. Ὁ δὲ κοινὸς ἡμῶν λαὸς εὐκόλως ἐννοεῖ τοῦτο καὶ μάλιστα τὸ τοῦ Ματθαίου διὰ τὸ αὐτοῦ ἁπλούστερον. Διὸ καὶ ὁ Θεσσαλὸς ἡμῶν Ἑλλάδιος δὲν εἶχεν ἄδικον νὰ ἰσχυρίζηται πρὸς τοὺς ἀλλογενεῖς, ὅτι ἡ καθομιλουμένη δὲν διαφέρει τόσον πολὺ τῆς ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ ὥστε νὰ χρειάζηται μετάφρασιν. Helladii status praesens Ecclesiae Grecae Novinbergae 1714 παρ' Ἀσωπιῷ 295 Ἑλλην. ἱστορ. γραμ.) Ἑπομένως μᾶλλον δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ὅτι εἶναι ἰδιωτικὴ Ἑλληνικὴ γλῶσσα, ἐπεξεργασμένη ὁποσοῦν ἡ τῆς νέας Διαθήκης, ἢ ἡ Μακεδονικὴ τῆς Παλαιᾶς ὡς γραμματικοί τινες δοξάζουσι Ἡ δοξασία μου δὲ αὕτη ἐν ἄλλοις θέλει ἐκταθῆ πλατύτερον. Ἀγνοῶ δὲ πῶς ὁ Βαμβούκης σημειοῖ ὅτι ὁ Χριστὸς ἐδίδασκεν ἐν αὐτῇ τῇ Μακεδονικῇ, ἐνῷ κηρύσσων ἐν ταῖς Ἑβραϊκαῖς Συναγωγαῖς καὶ πρὸς Ἑβραίους, λαλοῦντας μὲν τὴν Συροχαλδαϊκὴν, κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ὡς ἀναφέρει καὶ ὁ Φλεουρὴς καὶ Κωνσταντῖνος ἐν ταῖς Ἰουδαϊκαῖς ἀρχαιολογίαις [σελ. 336] ἔπειτα καὶ αὐτὴ ἡ πρὸς Αὔγαρον ἐπιστολὴ τοῦ Χριστοῦ γραφεῖσα ἰδιοχείρως, καὶ τὴν ὁποίαν δὲν παραδέχονται ὡς ἀληθῆ τινὲς τῶν κριτικῶν [ὅρα] Φαβρίκιον καὶ Γαζῆν καὶ Εὐγέν. Μελέτιον], συνετέθη Συριστὶ καὶ ταῦτα ἐν παρόδῳ διότι ἐπεκτείνομεν τὴν σημείωσιν.

τὴν ἀγάτην πρὸς τὴν ἀποσβυρένην λατρείαν [κ] Ὁ ἅγιος Παῦλος ὁμολόγει ὅτι ἔγραφεν ἰδιωτικῶς· ἐν δὲ τῷ Εὐαγγελίῳ ἀναγινώσκομεν τὰ ὀνόματα γῦρος, ὀψώνια, κράββατος, καὶ τὰ ῥήματα ἀποκεφαλίζειν, ἐχαριστεῖν καὶ τὰ ὅμοια, ἀποδεκατίζόμενα ὑπὸ τῶν γραμματικῶν ὡς μὴ Ἀττικά. Ἀλλ' ὁ μεγαλορρήμων Βασίλειος θαυμάζεται τοὺς μὴ γινώσκοντας, ὅτι πόσης λέξεως ἡ ἔννοια ἐνσχεται δι' ὀρμηνείας, ἀλλὰ διὰ γραμματικῆς χωραγωγείας· διότι οὗτοι προσαθοῦσι δι' αὐτῆς μόνης νὰ ἐννοήσωσι τὴν ἱερὰν Γραφὴν, καὶ δὲν προσέχουσιν εἰς τὴν θείαν ὁμιλίαν, ὅτι ἐγένετο πρὸς Μωσῆν, Ἠλίαν καὶ ἄλλους μακαρίους δι' ἀληθοῦς νοὸς καὶ πνεύματος καὶ ἀπαλλιεργήτου λέξεως. Ἐὰν δὲ ἠγάπα αὐτὸς, καὶ ὡμολόγει ὅτι ὑπάρχει μαθητὴς τῆς γλώσσης τῶν ἁλιέων, (21) πόσον εὐλογώτερον ἐχρημάτισαν ἐκεῖνοι οἱ ἀτλοῖ μοναχοὶ, οἵτινες συνεθροισθέντες ἐν τοῖς μοναστηρίοις, ὄχι μόνον παντοχόθεν τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ Συρίας, Διβύης, Μυσίας, Θρᾴκης, καὶ ἄλλων ἐσχατικῶν, ἔγραφον ἄνευ ποικίλων σχημάτων καὶ καλλιπρεπείας ἐν ὕφει χυδαίῳ καὶ ὁμαλῷ τοὺς συναξαριστὰς αὐτῶν καὶ ὁμιλίας; (κα) Ἀλλὰ ἀφίνοντες τούτους περὶ τῶν ὁποίων πρέπει νὰ προσχρώσωμεν τὸ εἰρημένον ὑπὸ Φωτίου περὶ τοῦ ἁγίου Ἐπιφανείου, ὅτι ἡ φράσις αὐτοῦ τοσεινοῦται ὡς φορεσκαὶ τῇ ἀμετόχῳ Ἀττικοῦ κανόνος, δυνάμεθα νὰ ἐπιστηρίζωμεν τὴν ἀρχαιότητα ἀναριθμήτων λέξεων τῆς καθομιλουμένης, διὰ τῆς αὐθεντείας συγγραφέων ἱεροτερικῶν· καὶ ὄχι μόνον ἐκ τῶν μὴ κλασικῶν ὡς Θεοφάνους, τῶν ἀνωνύμων, καὶ τῶν τριῶν Λεόντων, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν δύο Νικηφόρων Θεοφυλάκτου, Συμεωνίτου, Κωνσταντίνου Πορφυρογεννήτου, Βριεννίου, Κιννάμου, Ἄννης Κομνηνῆς, Νικήτα κτλ. Πρὸς τούτοις δυνάμεθα ἀκολούθως νὰ διατρέξωμεν τὰ Συνοδικὰ, τὰ τυπικὰ, τὰ λειτουργικὰ, τὰ Γεωπονικὰ, καὶ ἰδιαιτέρως τὰ διπλώματα καὶ τὰ Αὐτοκρατορικὰ χρυσόβουλα, ἴσως καὶ αὐτὰ τὰ συμβόλαια καὶ χαρτία τὰ ἐκδοθέντα πρὶν τοῦ ΙΒ' αἰῶνος. (22) Καὶ ὅμως κατὰ ταύτας τὰς χρονικὰς περιόδους ἡ Αὐτοκρατόρισσα Εὐ-

---

[κ'.] Ὄχι μόνον τὰ μνημεῖα τῆς τέχνης κατεστρέφοντο διὰ θρησκευτικὴν καταφρόνησιν ἀλλὰ καὶ λέξεις πολλαὶ μετέβαλλον σημαινόμενα, καὶ ἀντὶ εὐφήμων εἰς τὴν ἀρχαίαν, κατήντησαν δύσφημοι, τὶς δὲν ἀγνοεῖ εἰς τίνα κακὴν σημασίαν ἐκλαμβάνονται τὰ ἀγαθῶς ὑπ' ἀρχαίων ἐννοούμενα εἴδωλον, βωμὸς, δαιμόνιον, δαίμων, εἰδωλοθέντα κτλ.

(21) Βασιλείου ἐπιστ. 146, 163 πρὸς Λεβ. ἐπιστολὴ 188.

(κά] Περὶ συναξαριστῶν θέλομεν ὁμιλήσει πλατύτερον ἀλλαχοῦ, σημειοῦμεν δὲ, ὅτι τὰ εἰς χυδαίαν γλῶσσαν γραφέντα συναξάρια ἁγίων, ἐγράφησαν μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

(22] Ughelli italiae Sacrae L. I. — Monts paleologia 6 Calal dei Miss della Laurenzi della Bibl. Ces di Vienna, de R. di Torino.

δοκία, ἥτις ἤθελε νὰ παρουσιάζηται ὡς γραμματισμένη, παρώτρυνε τὸν σύζυγον αὐτῆς Διογένην τὸν Ῥωμανὸν νὰ ἀναζωπυρήσῃ τὴν ἐσβυσμένην καλλονὴν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης (23). Ὁ δὲ Ἰωσὴφ Κύπριος ὁ ἐπὶ τῆς Πατριαρχίας αὐτοῦ μετονομασθεὶς Γρηγόριος ἐπηνέθη, ὡς καλλωπίσας τὰ συγγράμματα αὐτοῦ δι' ἀνθηρότητος τῆς ἀρχαίας γλώσσης, ἥτις εἶχε σβυσθῆ διὰ πολλοῦ χρόνου εἰς λύθην· διότι ἐκκαθάρισεν αὐτὴν δι' ἰδίας εὐφυΐας καὶ φιλομαθείας, καὶ ἐκφέρων εἰς φῶς ἐνέθεσεν αὐτῇ νέαν ζωὴν καὶ ψυχὴν. [24].

Ἀλλ' ἐὰν Ἀττικαὶ δὲν εἶναι ἐκεῖναι αἱ λέξεις, παύουσι ὅμως τοῦ νὰ ὦσι Ἑλληνικαί. Καὶ τί ὠφελεῖ ἐὰν δὲν ἀναγινώσκωνται εἰς δοκίμους συγγραφεῖς; Μέγαν ἀριθμὸν λέξεων πάντῃ νεοφανῶν δὲν παρέχουσι καὶ αἱ ἐπιγραφαί; Τὰ ὀλιγάριθμα συγγράμματα, ὅσα διεσώθησαν ὡς διὰ θαύματος ἐκ τοῦ πανδαμάτορος χρόνου μετεξὺ τόσων ἀπειραρίθμων δύνανται νὰ συμπεριλάβωσιν ἅπαντα τὸν πλοῦτον, τοσοῦτον γλώσσης πολυσχήμου καὶ πλουσίας, ὡς τῆς Ἑλληνικῆς; Ἡμεῖς καθημεθημερινῶς ἀκούομεν τὸν λαόν μας προφέροντα λέξεις οὐσιαστικῶν καὶ ἀφῃρημένων ἁπλᾶς καὶ συνθέτους, ὀνόματα ῥηματικὰ, ἐπίθετα σχηματιζόμενα ἐξ οὐσιαστικῶν, οὐσιαστικὰ ἐξ ἐπιθέτων, θέματα ῥημάτων ἀχρήστων καὶ ἀνωμάλων, ἐκφράσεις χαριέσσας καὶ πλήρεις ἐννοιῶν, ἅπαντα παραγόμενα ἀναντιῤῥήτως ἐξ ἀπηρχαιωμένης καὶ καθαριστάτης πηγῆς. Ἐνιοτε εὑρίσκομεν ἐν τῇ ζώσῃ γλώσσῃ τὰ θετικὰ, τῶν ὁποίων ἐλλείπουσι τὰ ἀρχαῖα, ἢ τὰ αὐξητικὰ καὶ ὑποκοριστικά. Πρὸς τούτοις ἐπειδὴ πολλοὶ ὅροι διέμειναν ἀνενέργητοι πρὸς τὴν ἔκφρασιν τοῦ ἀντικειμένου, ἀναγκαῖον τοῖς Ἕλλησι νὰ ἐπιζητῶσι τὸ ἀληθὲς αὐτῶν σημαινόμενον. Τοῦτο δὲ δυνάμεθα προφανέστατα νὰ παραδειγματίσωμεν ὡς ἑξῆς. Τὶς δὲν παραδέχεται ὡς δόκιμον τὴν λέξιν μάνναν, ἢ τὴν ἄλλην βρύσιν, ἐνῷ ἡ μὲν παρὰ Λουκιανῷ ἐν τοῖς ἑταιρικοῖς διαλόγοις εὑρίσκεται μανάριον, ἡ δὲ παράγεται ἐκ τοῦ ἀρχαιοτάτου ῥήματος βρύω; Ὁ Βασιλίσκος τοῦ Ἀριστοτέλους νομίζεται ὑπὸ λεξιγράφων καὶ φυσιοϊστορικῶν ὁ Τροχίλος (Creatuno) καὶ τινες ἀπατηθέντες ἐκ τῆς ὁμωνυμίας ὑπενόησαν, ὅτι τοῦτο ὀνομάζεται οὕτω; διὰ τινὰ ἐπιθερμίδα ἢ στρῶμα ἐπὶ κεφαλῆς ὡς τῶν παλαιῶν ἡγεμόνων, ἢ βασιλίσκος τὸν ὁποῖον νομίζω τὸν τίραννον ἁλιέα τῶν ποταμῶν, μᾶλλον λαμβάνει εὐόνομα διὰ τὴν ποικιλίαν τῶν χρωμάτων αὐτοῦ σχηματίζουσαν βασιλικόν τινα μανδύαν. Ἤθελε προσθέσω καὶ ἕτερα παραδείγματα, ἐὰν δὲν ἐφοβούμην ὅτι ἐπιμηκύνω τὸ ἐπιχείρημα πέραν τοῦ δέοντος. Ὡς δὲ παρατηρεῖ τὶς ἔνδοξος συγγραφεὺς, καθ' ὅλας τὰς γλώσσας ἡ χρῆσις δια σιωπηλῆς συναινέσεως, ἐπάγει εἰς τινὰς συνήθεις λέξεις ἰδέας τινὰς, περιορίζουσα οὕτω τὸ σημαινόμενον αὐτῶν. Ὁ λαὸς ἰσχυρώτερος τῆς συνηθείας, καὶ ὅστις οὐδέποτε ἀναμιγνύει ἰδέαν τινὰ ἀτομικὴν εἰς τὸ ὅλον ἄθροισμα τῶν ἰδεῶν, τὰς ὁποίας παρεδέχθη ἐκ παραδόσεως ὑπάρχει ὁ ἄριστος φύλαξ τῆς ἐννοίας τῶν φωνῶν· αὕτη δὲ συνισταμένη εἰς τὴν ὁλόκληρον σημασίαν τῆς λέξεως, περιλαμβάνει καὶ τὰς λοιπὰς ἐπεισάκτους ἰδέας, ὅσας προσάπτει ἡ κοινὴ χρῆσις. Ἐντεῦθεν δὲν πρέπει νὰ θεωρῶμεν εἰς τὰ ὀνόματα ὡς κυρίαν μόνον τὴν πρὸς αὐτὰς ἀποδιδομένην γνωστικὴν ἰδέαν, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐνθυμώμεθα, ὅτι ἡ λεπτότης τοῦ λογισμοῦ, καὶ φιλοκαλλία ἐξαρτᾶται ἰδιαιτέρως ἐκ τῶν ἐπεισάκτων ἰδεῶν, αἵτινες τροποποιοῦσι τὴν κυριωτέραν. (25) Ἐὰν λοιπὸν τὶς ἐπιμελῶς καὶ εὐσυλλογίστως διατρέξῃ εἰς τὰ ἐργαστήρια καὶ καλύβας τῶν σημερινῶν Ἑλλήνων, καὶ ἐρευνήσῃ τοιαύτας λέξεις, θέλει βεβαίως πλουτήσει τὸ λεξικὸν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, καὶ διασαφήσει πολλὰς ἀπορίας, αἵτινες ἐβασάνισαν καὶ βασανίζουσι τοὺς ἀρχαιολόγους καὶ διορθωτὰς τῆς γλώσσης. Αἱ νῆσοι λοιπὸν καὶ τὰ ὄρη διαχωρίζοντα τοὺς λαοὺς ἐκ τῆς συγκοινωνίας πρὸς τοὺς ξένους; καὶ τὰς πόλεις, αἵτινες διαφθείρονται παρέχουσι πλοῦτον ἄφθονον τοιοῦτον. Ὁ Πλάτων παρατηρεῖ, ὅτι ἐν Ἀθήναις ἡ ἀρχαία καθαρότης διεσώθη ἄφθορος ὑπὸ γυναικῶν. (26] Ὡσαύτως καὶ τὴν σήμερον συμβαίνει ἐν Ἑλλάδι· διότι τὸ φύλλον τοῦτο, μόνον πρέχον εἰς οἰκουρίας, διάγει μοναδικῶς, καὶ προσφέρει πραγματικὸν παράδειγμα τοῦ λεγομένου, ὑπὸ Κικέρωνος περὶ τῶν Ῥωμαίων γυναικῶν, [27) ὅτι ἐπέχουσαι πολὺ τοῦ νὰ ἀκούωσι τοὺς ὁμιλοῦντας νὰ ἐκφράζονται μὲ τὴν ὁμιλίαν ἥτις πρότερον αὐταῖς ἐδιδάχθη « ὁ δὲ Ὅμηρος σαφῶς διέκρινε ταύτην τὴν ἰδιότητα τῆς γυναικείου λαλιᾶς, » λέγων ὅτι εἰς τὸ βρέφος τοῦ Ἕκτορος ὁ ἐκαλεῖτο Ἀστυάνοξ, οἱ Τρῳάδες ἀπέδιδον τὸ πάτριον ὄνομα Σκάμανδρον. (28)

---

[23] Προείμιον.

[24] Νικ. Γρηγ. ἱστ. στ'. 82.

25 Niccolini discor, in cui si ricerca qual parte aver possa il popolo nella formazione d' una lingua p. 45.

(26] Ἐν κρατύλῳ.

(27] L. C.

[28] Ἰλιὰς στ'.

ΑΝΩ ΣΥΝΟΙΚΙΑ.

Κατὰ τὴν βορρείαν πλευρὰν τοῦ Πάγου, λόφου ἢ βουνοῦ τῆς Σμύρνης, κεῖται ἡ μετεωροτέρα τῆς μεγαλοπόλεως ταύτης μερὶς, τῆς ὁποίας τὸ μέσον περίτου κατέχει ἡ λεγομένη Ἄνω Συνοικία [Ἐπάνω Μαχαλᾶς]

τῶν Γραικῶν, ὅθεν ὑπερβαίνουσιν οἱ ἡμέτεροι τὸν λόφον αὐτὸν, ἐρχόμενοι ἐκ τῆς πόλεως εἰς προσκύνησιν τοῦ Προφήτου Ἠλιοῦ κατὰ τὴν Μελητίαν κοιλάδα ὄπισθεν τοῦ λόφου, τὴν συντομωτέραν ὁδόν. Ἄλλη δὲ ὁδὸς μακροτέρα φέρει πρὸς τὸ αὐτὸ μέρος, ἡ περικάμπτουσα τὸν Πάγον πρὸς ἀνατολὰς παρὰ τὸ αὐτόθι ῥεῖθρον τοῦ Μέλητος. Οὕτως ὁ Προφήτης Ἠλίας χρησιμεύει πρὸς τοῖς ἄλλοις ὁπωσδήποτε εἰς τὴν ἀσφάλειαν καὶ ἐξημέρωσιν τῆς κοιλάδος τοῦ ποταμοῦ τούτου, ληστευομένης ἄλλοτε συνεχῶς ὑπὸ τῶν λεγομένων Ζεμπεκίων, [ἴσως Οὐσβέκων], λαῶν ὀρεινῶν, ἁρπαγοβίων τῆς ἐντὸς Ἅλυος Μικρᾶς Ἀσίας. Ὁ Προφήτης Ἠλίας συνδέει, ὡς εἰπεῖν, τὴν Ἄνω Συνοικίαν μετὰ τῆς χριστιανικῆς κώμης Γωνίας [Βουζᾶ,] κειμένης πέραν τοῦ ποταμοῦ, γεφυρωμένου αὐτόθεν, ὄπισθεν τοῦ βουνοῦ Κορυφῆς πρὸς νότον ἀσφαλλίζων ἔτι ὁπωσοῦν ἀμφοτέρας ἀπὸ ληστρικὰς ἐπιδρομάς.

Ἡ Ἄνω Συνοικία, περὶ ἧς ὁ λόγος, εἶναι ἀναμφιβόλως λείψανον ἀρχαῖον, εὐγενὲς τοῦ παλαιοῦ τῆς Χριστιανικῆς Σμύρνης οἰκισμοῦ, ὅτε πειθανῶς ἡ πόλις αὕτη ἐξετείνετο ἀπὸ τὴν προειρημένην βορρείαν τοῦ Πάγου πλευρὰν μέχρι τῶν ἀγορῶν καὶ πρατηρίων (τσαρσίων καὶ παζαρίων], καὶ τοῦ Λιμένος [Ἀλῆ Πασᾶ Βερανὲ,] νεωρείου κλειστοῦ, τὸ ὁποῖον ἐγέμισαν οἱ Τάταροι ἐπελθόντες κατὰ τὸ 1300 ἔτος, ὅτε οἱ Βενετοὶ καὶ ἄλλοι Λατῖνοι Σταυροφόροι, μαχόμενοι μᾶλλον διὰ τὴν σταύρωσιν καὶ φθορὰν τῆς Ἀνατολῆς, παρὰ διὰ τὴν ὠφέλειαν αὐτῆς, κατεῖχον τὸ Λιμενικὸν τείχισμα, τὸ κοινῶς λεγόμενον Κρομμυδόκαστρον, κατὰ τὴν βορρείαν ἐσχατιὰν τῆς τότε πόλεως). Τὰ ἐκεῖθεν μέχρι τῆς Ἁγίας Φωτεινῆς καὶ ἐφεξῆς ἐκτίσθησαν καὶ ἐκατοικήθησαν μετὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, διότι κατὰ τὸ λεγόμενον Τρίστρατον (Τρίοδον, Ἑλληνικότερον εἰπεῖν], οἱ παλαιότεροι τῶν Περιοδευτῶν εὗρηκαν σωζόμενα ἀρχαίων Ἑλληνικῶν κτιρίων ἐρείπια, τὰ ὁποῖα δὲν ὑπῆρχον οὐδ' ἐφαίνοντο βέβαια, ἐὰν ἦτο κατοικημένον αὐτὸ τὸ μέρος κατὰ τοὺς χριστιανικοὺς χρόνους. Τὸ λεγόμενον Γερανεῖον, θέσις ἐνδοτέρα κατὰ τὴν περιφέρειαν τῆς τότε Σμύρνης κείμενον, ἐμφαίνει ἡ ἐρείπιον ἀρχαῖον, συχναζόμενον ὑπὸ πτεινῶν Γερανῶν, ἢ φρέαρ ἀντλούμενον ὑπὸ γερανοῦ μηχανῆς, οὕτως δὲ ἢ ἄλλως τόπον ἀκατοίκητον καὶ ἴσως κηπευτόν. Ἡ ἐπέκεινα Νέα Συνοικία [Καινούριος Μαχαλᾶς] καὶ αἱ Κοπρίαι ἀρκτικότερον εἶναι ἄλλαι ἀποδείξεις, ὅτι αἱ θέσεις αὗται ἦσαν πρότερον ἄκτιστοι καὶ ἀκατοίκητοι. Ὁ παρὰ τὸ Γερανεῖον ναὸς τοῦ Ἁγίου Πολυκάρπου τὸν ὁποῖον κατέχουσι νῦν οἱ Λατῖνοι, ἀνήκοντα πρότερον εἰς τοὺς ἡμετέρους, δὲν ἀποδεικνύει ἀρχαίαν κτίσιν κατὰ τὴν θέσιν αὐτὴν, διότι οἱ Σμυρναῖοι, τιμῶντες ὡς πολιοῦχον ἅγιον τὸν Πολύκαρπον, εἶχεν ἴσως ἀρχαιότερον ἄλλον ναὸν ἀξιολογώτερον ἐπὶ τοῦ Πάγου παρὰ τὸ Ἀμφιθέατρον, ὅπου ἐμαρτύρησε καὶ ἐνταφιάσθη ὁ ἅγιος, ἀλλὰ πειθανῶς, καταστραφέντος αὐτοῦ τοῦ ναοῦ ἐκ σεισμῷ ἢ μετασχηματισθέντος εἰς μουσουλμανικὸν τέμενος, ὡς συνέβη πολλαχοῦ, ἔκτισαν ἐξ ἀνάγκης μετὰ πολὺν χρόνον ἔξω τῆς τότε πόλεως τὸν προκείμενον ναὸν, ἐπειδὴ πάντοτε οἱ Σμυρναῖοι σέβονται τὸν ἱερὸν Πολύκαρπον. Κατὰ τὴν θέσιν τῆς ἐκκλησίας τῶν Ἀρμενίων, ἡ ὁποία ὁμοίως ἀνῆκεν ἄλλοτε εἰς τοὺς ἡμετέρους, εὑρέθησαν ἐρείπια καὶ λείψανα ναῶν ἢ ἄλλων κτιρίων τῆς εἰδωλολατρικῆς ἢ τῆς χριστιανικῆς Σμύρνης, κειμένων πειθανῶς κατὰ τὴν περιφέρειαν τῆς τότε πόλεως, ὅπου μετὰ ταῦτα συνωκίσθησαν κατ' ὀλίγον οἱ Ἀρμένιοι. Αὐτὰ τὰ βυρσοδεψεῖα [Γαμπάχανα], καὶ τὸ πλησίον Ὀθωμανικὸν κοιμητήριον καὶ ὁ παραῤῥέων τοῦ Μέλητος ὀχετὸς, (ὁ ὁποῖος ἤρδευεν ἴσως τοὺς κήπους καὶ τὰ προάστεια τῆς τότε πόλεως], ἀποδεικνύουσιν ἀποχρώντως τὰ ἐκεῖθεν ὅρια τῆς χριστιανικῆς τῶν Σμυρναίων πόλεως.

Ἡ Ἄνω Συνοικία τῶν Γραικῶν ἔχει σήμερον ὡς 450 οἰκογενείας καὶ Ἐκκλησίαν καλὴν τὸν Ἅγιον Ἰωάννην Θεολόγον, καὶ τρία σχολεῖα Ἑλληνικὸν, Ἀλληλοδιδακτικὸν ἀῤῥένων καὶ ἄλλο κορασίων, διευθυνόμενα καλῶς καὶ μετὰ ζήλου ὑπὸ τῶν διδασκάλων καὶ τῶν Ἐφόρων. Ἔτι νερὰ ἱκανὰ καὶ καλὰ κατὰ πᾶσαν τοῦ ἔτους ὥραν, καὶ ἀέρα καθαρότερον καὶ θέαν ὡραιοτάτην, ὡς θέσις ὑψηλή.

Αὐτοῦ κατῴκουν ἄλλοτε πολλοὶ πλείονες Γραικικαὶ οἰκογένειαι, καὶ ἐπ' ἐσχάτως ὁ μακαρίτης πρώην Σμύρνης μητροπολίτης καὶ ἔπειτα Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Ἄνθιμος ὁ Νάξιος.

Ἔχει δὲ ἡ Ἄνω Συνοικία καὶ ἰδίαν μικραν ἀγοράν. Οἱ Ἀνωσυνοικιῶται ὄντες κατὰ φυσικὸν λόγον ὀλίγον ὑγιέστεροι, εὐειδέστεροι, φιλοπονώτεροι καὶ ὀξυνούστεροι τῶν Κατωσυνοικιωτῶν ἐν πάσει πόλει καὶ χώρᾳ τῆς οἰκουμένης, ἔχουσι καὶ τὸ προτέρημα, ὅτι γεννῶσι καὶ τρέφωσιν εὐκολότερον πολλὰ τέκνα, ζῶντες λιτότερον, σωφρονέστερον, οἰκονομικότερον. Εἰς τὰ ὑψηλὰ ἐπιδίδουσι μᾶλλον καὶ ἡ παιδεία καὶ πᾶσα ἀρετή. Διὰ ταῦτα οἱ σοφοὶ καὶ ἔμπειροι ἄνθρωποι, ὡς καὶ οἱ ἰατροὶ, προτιμοῦσι παντοῦ τὰ ὑψηλὰ παρὰ τὰ χαμηλὰ καὶ ὑγρὰ τῶν πόλεων μέρη, καὶ τοιούτων μάλιστα, μεγάλων δηλαδὴ καὶ στενοχωρημένων πόλεων, οἷα ἡ Σμύρνη. Καὶ ὅμως παραδόξως πολλοὶ Σμυρναῖοι προκρίνωσιν ἀστόχως τὸ οἰκοδομεῖν καὶ ζῆν κατὰ τὸ Ἀλίπεδον [Ποῦνταν καὶ τὴν Ἀγίαν Αἰκαταιρίνην ἢ τὸν Ἅγιον Δημήτριον, καί τοι ἀπέχοντος ἐντεῦθεν ἀπὸ τὰς ἀγορὰς, ὅπου ἔχουσι τὸ καθημερινὸν ἔργον, πλέον παρὰ ἐὰν ἦσαν κάτοικοι τῆς Ἄνω Συνοικίας.

Προτρέπομεν τοὺς ἀγοραίους τῶν ἐμπόρων, τεχνιτῶν καὶ ἄλλων βιομηχάνων Σμυρναίων τοὺς ἔχοντας συμφέρον νὰ συνοικίζωνται πάλιν κατ' ὀλίγον εἰς τὴν Ἄνω Συνοικίαν, ὅπου πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀγαθοῖς εὑρίσκουσιν οἰκόπεδα εὐθυνὰ, μὴ ὑποπτευόμενοι τοῦ λοιποῦ τὰς περιελθούσας τῆς Σμύρνης ζημίας καὶ ἄλλας συμφορὰς, αἱ ὁποῖαι δὲν ἐπανέρχονται πλέον. καὶ καθιδρύοντες αὐτοῦ λιθόκτιστον, τὸν πρῶτον καὶ ἀναγκαῖον θεμέλιον πάσης εὐτυχούσης γενεᾶς, τὸν φίλον οἶκον, ἄριστον φίλον.

Δειναγόρας.